SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya . . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS
TELÈFON:
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMTA, 2,230

ANY X.-NUM. 3.113
BARCELONA, DILLUNS 22 DE SETEMBRE DE 1913
UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
ACTUALMENT
EXPOSICIO ESPECIAL
I VENTA DE
Articles per a Col'legial
Caixes compaços, Carteres, Objectes per a dibuix i escriptori, Perfumería, Necesers agençament, Coverts, Vasos, Roba blanca, Llançols, Mantes, Enconxats, Catifes, Mobles, Quadres, Labors, Mundos, Cistellería, Camisería, Genre de punt, Davantals i Calçat per a nens, Mocadors, Bufandes, etc., a
Preus sumament reduits

Revista estrangera

L'agravació del moviment vaguista a l'Anglaterra

Tantes vegades que havía servit d'exemple als nostres conservadors i moderats el trade-unionisme britànic! Per a ells, l'obrer anglès, seriós, reflexiu, pacífic realista, pràctic, era el model que calía imitar. I bé: aqueix model resulta avui totalment canviat, verament desconegut.

D'uns quants anys ençà diversos fets greus s'han produit en l'obrerisme britànic. Són els següents:

1. Augment fortíssim del nombre de vagues.
2. Augment de l'importancia i extensió de les vagues.
3. Freqüent indisciplina dels obrers davant els accords i decisions dels organismes directius dels séus sindicats.
4. Tendencia a la vaga general.
5. Tendencia a l'empleu de la violencia.
6. Transformació, en un mot, del trade-unionisme corporatista en sindicalisme revolucionari.

Així tenim que'l nombre de jornades perdudes per motiu de vagues voluntaries fou, en els cinc anys 1901-06, de 11 mil-lions i en els quatre anys 1907-11 fou de 33 mil-lions; i solament en l'any 1912 fou de 40 mil-lions. La progressió és enorme; en quant a l'importancia de les vagues, no més cal recordar que en 1911 hi hagué la vaga general de carrilaires; en 1912 la vaga del port de Londres i la vaga general dels minaires, la «vaga negra».

Està passant pel Regne Unit una gran onada de lluita i de violencia. La gent anglesa resulta ara ben diferent de com ens l'havíen pintada per aquí. L'esperit revolucionari no pren ja tan sols la forma legal de les famoses reformes d'En Lloyd George, sinó que arriba a tots els extrems de la violencia. Aquells obrers anglesos que se'ns presentaven tant plens de seny i tant amics de l'ordre, han pres en els darrers anys actituts de revolta no igualades pels obrers francesos, tinguts per eixelabrats. I els conservadors, els «torys» mateixos, es neguen a regonèixer la llei en el cas de l'«Home Rule» de l'Irlanda i fomenten obertament la rebel-lió armada dels orangistes de l'Ulster.

Les causes d'aquests fenomens són complexes. En quant als obrers, hi ha la desil-lusió produida entre'l proletariat britànic respecte a l'eficacia dels procediments tradicionals de les «Trades Unions». Aquestes, que durant el segle XIX havíen viscut amb una mena d'«entente» amb els patrons, obtingueren alguns resultats pràctics, però en gran part precaris i passatgers. Les «Trades-Unions» cercaven la millora de la situació del proletariat sense sortir d'aquell tòpic de l'harmonía entre'l capital i el treball. El camp en que's movíen era excessivament reduit. Avui és evident que, dins el «statu quo» social, no hi pot haver harmonía vera entre els dos factors actuals de la producció. Sols per la progressiva transformació del règim capitalista en sentit socialista pot sostenir-se la cooperació del treball i el capital, mitjançant successius «modus vivendi» Si el capital s'obstina en oposar-se a l'evolució progressiva del règim social, l'harmonía se fa en detriment dels treballadors. I aquests han arribat a un punt en que no es deixen sacrificar dècilment.

Però heusaquí que'ls obrers britànics han saltat del corporatisme trade-unionista al sindicalisme revolucionari. El seu procediment està produint en el Regne Unit una pertorbació immensa. Ara mateix la sagnant vaga de Dublin menaça repercutir en la Gran Bretanya i promoure una vaga general carrilera, i els obrers dels omnibus automòbils de Londres menacen amb interrompre en la gran urbs el seu servei indispensable. Donarà el procediment sindicalista als obrers britànics el resultat que desitgen? Tot fa creure que no. Ha fracassat, en el camp de la lluita social, el corporatisme estret de les «Trades-Unions». Ha fracassat igualment el sindicalisme revolucionari, com ho prova l'exemple de la C. G. T. francesa, en plena i gravíssima crisi de descrèdit i d'afebliment.

El contrast és curiós. Mentres a l'Anglaterra el proletariat se'n va cap a la violencia, a la França s'accentúa entre'ls obrers el moviment de reacció contra la violencia. De les contradiccions presents, ¿ne sortirà la bona, la segura orientació del moviment proletari?

A. R. i V.

Ciutadanes

El nostre hèroe és un ciutadà que s'ha llevat a les deu, ahir diumenge. El nostre hèroe celebra els diumenges no esmorzant, perque té bocaça de la vigilia i perque els de casa seva mengen coca ensucrada, pasta que no li plau.

Després de rentar-se i posar-se la camisa nèta, ix de casa i entra a la barbería; allí l'afaiten i li fan la crenxa.

Seguidament dóna un tom per les Rambles, devegades compra flors, altres un tortell; algún dia s'arriba a Can Parés o al Faians i fa l'«amateur».

A quarts d'una pren l'aperitiu, llegeix un diari i a quarts de dues entra a casa.

El dinar dominical es compón invariablement d'arroç amb carn i peix, i quelcom més. Després el seu tortell per a postres; si ell no l'ha comprat la dòna envía al noi fins al carrer d'En Petritxol a cercar-ne, si encara en queden, i si no, a comprar algún altre dolç.

Ja dinat, el bon ciutadà pensa en lo que ha de fer.

Un día és anar al teatre amb la senyora, l'altre pujar a les muntanyes, el següent veure un partit de foot-ball, etc.

Devegades no sab on anar, recorda que'l coixí dóna consell i es tira al llit. S'adorm.

A les set desperta amb la llengua groixuda com un tauló i aspre com una llima. Se renta i es neteja la boca. Poc a poc s'espavila. Ja en el carrer l'alegría s'lampra d'ell. La sesta de la tarde l'ha rejovenit.

A la nit, per poc que pugui convèncer a la muller de la necessitat de sortir, sortirà fins passada mitja nit.

I aquest és el diumenge de molts barcelonins en el diumenge ciutadà.

M. REI.

CASA MARTÍ
REGALS: Joiería, Platería, Rellotgeria Objectes d'art, Máquines fotogràfiques. porcelanes, mobles, etc., etc.. a preus sens competencia i de veritable ocasió. Estalvía temps diner tota persona que fà operacions en la mateixa. - Unica a Barna. St. Pau 23

ECOS

El MONUMENT erigit a Chitry-les-Mines per a perpetuar la memoria d'En Juli Renard, acaba d'ésser inaugurat en aquestes mateixes hores dominicals en que escrivim. Marbre modest, descobert en l'íntim aplec d'uns quants fidels, com ell hauría demanat. Juli Renard, de la jove generació francesa, fou potser l'escriptor més estimat pels joves escriptors de Catalunya. «Poil de Carotte», s'és incorporat al nostre teatre i a la nostra literatura i no hi ha minyó de lletres que no sápiga mitja dotzena, al menys, d'històries naturals. El senyor López Picó, les ha llegides les «Histoires Naturels», amb un fecond profit.

I aquest home tant intens i tant sotil, definidor i animador de totes les coses i sérs franciscans, aquest home, senyors rimadors d'elegancies i d'amors que descobreixen una vida de cursilería menestral, senyors trovadors d'emocions eclesiástiques, senyors satírics, amb sátira de toca campanes, de la fe dels que no hi creuen amb les gerarquíes del cel ni amb les de la terra, aquest home, admirable i admirat per tots, fins per vosaltres, era socialista. I no socialista per sentimentalisme o ideologíes de snob literari, sinó fanáticament. «Perque — respon'a a un periodista que l'havía titllat de radical — dieu que soc radical? Anomeneu-me socialista, socialista rabiós i em fareu content.» Així va viure i així va morir, en revolta i en lliure pensament. El seu enterrament fou «pel civil». Realment, senyors intel-lectuals dedicats a Deu, a l'aristocracia i a les madones, En Juli Renard no podía demostrar més la seva mediocretat i el seu mal gust.

I heusaquí un altre home excels que recobra una actualitat gloriosa; amb ocasió del seu cinquantenari: l'Alfred de Vigny. I «L'Humanité» anuncia la publicació del «Cachet Rouge», un episodi de «Servitude et grandeur militaires» després de publicar en folletó la «Mort du Loup». I es recorden els pensaments d'En Vigny: «¿Quín interval separa la curiositat que fa congregar-se al poble al pas d'un rei, o al d'una girafa, d'un salvatge a un actor? ¿Es el d'un pél o el d'una agulla?» Quan un sigle es posa en marxa, guiat per un pensament, és semblant a un exércit caminant pel desert. ¡Desgraciats dels que's retrassen! Quedar-se enrera, és morir.

I encara una altra actualitat, una altra estatua aixecada a un demócrata: En Juli Vallés. Un agitador, s'objectará. I un home de lletres, d'unes lletres que no tenen rés que veure amb la retórica i poética, ni amb la corrent literaria, i que no poden compendre — així, no poden compendre — els preciosos, ni els confeccionadors de sonets, ni els modistos de prosa, ni els felisos i bons fills de familia ficats a literats o periodistes. En Vallés escrivía com lo que era, com un insurgent, i la seva prosa tenía la bellesa i la força d'un 14 de juliol o d'una jornada garibaldina o d'un día de exaltació comunista.

El Comité de la «Societé des gens de Lettres» no ha volgut assistir a la cirimonia de Puy. Bah! En Vallés ja havía escrit que pertenéixer als «gensdeletres», no era un honor, sinó un negoci. Ara aquests es revengen, no considerant-lo seu; com farán els nostres nois de lletres.

Perfectament. Per a compendre, per a saborejar a En Vallés és precís ésser capaç de sentir lo que En Juli Renard va escriure quan amb el procés Dreyfus, trobá'l seu camí de Damase: La nit que condemnaren a En Zola, no l'oblidaré mai més. La vida, ja no tenía cap gust.»

◆

PER A QUE serveixi de far ha estat construida a Bayona (Pontevedra), una verge feta amb ciment. ¡Quína oració pot ésser escrita a la memoria de les velles imatges! I de pas, recriminar al mal gust de les democracies incrédules.

Pobre verge sostenint amb el braç, no el Jesuset, no l'infant redemptor; sinó un fanal de colors canviants! Peró la fé no hi repara amb la materia de que están fetes les imatges i el miracle florirá entorn d'ella, regat per les llágrimes fervoroses dels náufrecs salvats. I els visitants de la verge miraculosa, podrán apreciar les ventatges del ciment, que anunciará amb la seva marca, als peus de la Mare de Deu, la casa constructora, que celebraríem fos la casa Miró Trepat i C.ª

◆

EL NOSTRE company «Calipso», en l'article «Pornografía i negoci» confessava que una de les raons que manté la pornografía literaria és que és ben pagada, que amb ella poden tenir els escriptors una manera de viure. Això — deia — és horriblement paradoxal, peró ver!

La mateixa, exactament la mateixa raó, company Calipso, per la que alguns escriptors escriuen en castellá a Catalunya. La vida, el nostre pá de cada día, condueixen al castellá i a la pornografía.

Plana económica d' "El Poble Catalá"

Sumari de la XIII, que sortirá demà

«L'estalvi popular a Espanya», per J. Mas i Roure. — «Situació financiera de la República Portuguesa», per Eduard Thery. — «L'ensenyança comercial a Suiça» (acabament), per A. Junod. — «Estudis económico-socials: La nacionalització de les mines». — «Crònica Financiera», per A. Caballer. — «Revista Bursàtil», per X. — «Informació general».

Folletò: L'Escola Provincial d'Agricultura de Barcelona.

Els teatres

Inauguració de temporada

Bona inaugural, la dels teatres que abans d'ahir obriren ses portes al públic.

Al veure l'enorme gentada que arreu es congregà, vàrem pensar per un moment que això de la crisi teatral era pura inventiva.

En els teatres del Paralel l'animació fou extraordinaria. L'Apol, el Nou, el Soriano, el Còmic, se vegeren plens a vessar.

Al primer dels esmentats s'hi presentà la companyía d'En Rojas i la Puchol amb l'obra d'En Sardou, «El drama de los venenos», que fou fortament aplaudit pel públic i constituí per part de la companyía un éxit d'interpretació.

Al Nou no cal dir que l'actitut del públic fou veritablement espectant. Feia més de 12 anys que En Joaquim Montero no havía treballat a Barcelona i bona part del públic que avui assisteix als nostres teatres, no l'havía vist actuar o quan menys no'l recordava gaire.

Però la presentació d'En Montero, com nosaltres preveiem fou un éxit gran i entusiasta. Després de la representació de «Arriba el telón», apropòsit escrit pel propi Montero, plè de trucs i situacions còmiques que'l públic subratllà amb fortes riallades, fou tant entusiasta l'ovació que se li tributà, que'l notable actor va veure's obligat a dirigir la paraula al públic, pronunciant algunes paraules d'agraiment.

El treball dels demés artistes també fou ovacionat.

En aquest sentit devem esmentar el nom de les senyoretes Lopeteghi i Montero i dels senyors Puértolas i Pedrola.

En canvi la representació de l'opereta «Eva», no sols va transcorre d'una manera gris i monòtona, sinó que'l públic va protestar-ne diferents vegades.

A no haver tingut l'esforç d'En Montero, que especialment al final de l'acte segón se guanyà una ovació formidable, el públic se'n hauría endut del teatre una impressió dolentíssima. El bariton senyor Pastor, que tenía a son càrrec el protagonista de l'obra, no està en condicions de poguer cantar una opereta com «Eva».

No volem entrar en més detalls creient que en successives representacions se posarà remei on deu posar-se.

La companyía del Soriano, que es bastant nodrida i forma un conjunt molt estimable, fou molt ben rebuda pel públic que omplenava completament el popular teatre.

En la representació de «Molinos de viento», «El barbero de Sevilla», «El príncipe Casto» i «Las musas latinas», hi obtinguerein respectivament molts aplaudiments, Carme Alfonso, Salut Rodríguez, Enriqueta Torres, Treseta Mas i els senyors Ramos, Montero (Manuel), Morano, Alcalá, March i Cruz.

La companyía del Còmic, on la concorrencia fou també nombrosa, estrenà la sarçuela dels nostres companys en la premsa senyors Pou de Barros i Pardo, música del mestre Pastallé «Las triunfadoras.»

El públic rebé l'obreta amb moltíssim agrado i aplaudí les situacions més culminants i el treball de les senyoretes Gay i Sánchez i dels senyors Bergés i Castillo.

L'inauguració del Circ Eqüestre del Tívoli obtingué un exitàç.

El públic s'aglomerà de tal manera en el popular teatre del carrer de Casp, que tingué de quedar-se molta gent fòra del local, per no cabre ni en les localitats ni en el galliner.

La «troupe» és molt notable i la composen números veritablement sensacionals Entre aquests, cal esmentar els noms del Trio Cesareos, acròbates moderns; Les Andreu, acròbates jongleurs; Mr. Cholot, doble jockey; Mlle. Texas, equilibrista sobre la corda; The Rivel's, trapecis volants; The Sisters Deyka, contorsionistes i els clowns Goro, Mariano i Fillis, que amb els séus graciosos acudits arrancaren del públic grosses riallades.

Com se veu, doncs, l'inauguració de la present temporada, ha constituit arreu un éxit ben remarcable.

D.

Servei Sismológic de la Societat Astronómica d'Espanya i Amèrica

Setmana del 13 al 19 setembre, 1913

Día 16. — A les 12 h., 16 m., 5 s., comença a registrar-se en la péndula N. S. un fortíssim terratrémol llunyá. A les 12 h., 23 m., 10 s., s'inicía la 2.ª fase; a les 12 h., 27m., la 3.ª fase. L'amplada máxima de les oscil-lacions és de 6 milímetres, i el període de 15 segóns. En la péndula E. W. el començament és indeterminat, i les fases són indistintes, essent l'amplada oscil-latoria de 2 milímetres i de 8 segóns el període. La distancia epicentral correspón a uns 5,000 kilómetres.

Día 16. — El moviment anterior es continúa incessantment fins que a les 14 h., 15 m., dona començ a una recrudescencia de intensitat que alcança'l máxim bruscament a les 14 h., 18 m., 10 s., en la péndula N. S. amb amplada de 6 milímetres i període de 15 segóns. Totes les fases són indistintes, apareixent una serie de grupus d'oscil-lacions. El moviment és bastant intens fins a les 22 h., peró en realitat poden seguir-se en el sismograma les oscil-lacions durant tot el día següent.

En la péndula E. W. el moviment dura poques hores, confonent-se sovint les oscil-lacions amb repetits microsismes d'origen local. L'amplada de les oscil-lacions alcança 2 milímetres i el període 8 segóns.

Es quasi segur que's tracta d'una serie de répliques del primer moviment del día 16. Probablement aquests terratrémols han tingut llur epicentre en els voltants del planell de l'Irán (Persia). El president de la Societat. — Josep Comas Solá.

Barcelona 20, setembre 1913.

A segona plana: Crònica de teatres, per Alexandre Plana.

Foment del Treball Nacional

El senyor Calvet presenta la dimissió, no essent-li admesa

MEMORIA DEL PRESIDENT

El nostre distingit amic, don Eduard Calvet que una intervenció tant directa tingué en la darrera vaga de l'Art Fabril, ha presentat una memoria de la seva intervenció en dit afer, com a president de l'entitat, acompanyant la seva dimissió, que ha sigut rebutjada per unanimitat pel Consell Superior.

L'accord del C. S. del Foment és una justicia que's fa al nostre distingit amic. La seva tasca durant la vaga ha merescut censures apassionades, quan s'hauría de regonèixer, com ja's regoneixerà segurament a no tardar, que la seva actitut i la seva intervenció en el conflicte fabril no podía ésser més patriòtica.

El senyor Calvet a l'intervenir en la qüestió sabía lo que exposava, sabia que en aquestes lluites el que d'una manera o altra representa'ls interessos patronals, s'exposa a ésser blanc de les ires obreres, sabía que de col-locar-se en un terreny de justicia anava en perill de perdre totes les simpatíes dels patrons i malgrat això, quan tothom procurava el-ludir responsabilitats, el senyor Calvet no dubtà en dur d'una manera ben manifesta la representació dels industrials, complint per altra part la comanda del Consell superior del Foment.

Nosaltres hem volgut esperar fins avui la publicació de la memoria, a fí de donar-li tota l'importancia que té i poguer fer-ho amb l'espai que requereix.

L'intervenció del nostre amic, senyor Calvet, digna de tots els elogis igualment que la del senyor Sedó, president de la Cambra Industrial, cal que sigui ben coneguda de tothom. Els dos homes públics compliren com a bons i es precís que l'opinió els faci justicia.

Diu la memoria que ve a ésser l'historial de l'intervenció del senyor Calvet en la vaga fabril:

Al Consell Superior del Foment del Treball Nacional

Les greus i difícils circumstancies que ha travessat l'industria textil de la nostra ciutat i la d'alguns dels principals centres fabrils de Catalunya, a la vegada que la trascendencia que ha pogut revestir la darrera vaga, que, en alguns moments menaçà arrossegar darrera d'ella la tranquilitat general, degenerà en conflicte d'ordre públic, no poden ser oblidades a l'emetre judici i apreciar actuacions realitzades en aquells moments. Per això avui, al tractar en un ambient asserenat, sostret a la pressió natural de circumstancies excepcionals, no pot fer-se abstracció dels fets i móbils que determinés qualsevol incidencia o resolució a quants, d'una manera inel-ludible tinguèrem de col-laborar responent a instancies i requeriments d'aquella autoritat, que assumía la responsabilitat definitiva i la superior direcció, de tant complexe i difícil plet.

Per això, si he degut en alguns moments per conciencia del deure i per prestigi del càrrec col-laborar amb el meu concurs personal, entenc que no devía respondre amb una negativa al preg de l'autoritat, que en definitiva s'hauría jutjat per l'opinió pública com inexplicable deserció, que hauría caigut, no sobre la meva persona, sinó sobre la Corporació mateixa, els càrrecs i responsabilitats, avui quan la responsabilitat comença a restablir-se i pot requerir-se la serenitat de judici per a formular el definitiu sobre de la meva actuació, em crec en el dever inel-ludible d'exposar davant d'aquest Consell superior, qual ha sigut l'intervenció tinguda en la darrera vaga i fins a quin punt vaig poguer jugar en ella la representació del càrrec que ostento, així com dòldre'm de l'apassionament amb que he sigut jutjat en actes que, encar que no hagin revestit caràcter oficial, no obstant, per la concorrencia i la calitat dels elements integrants no poden passar desapercebuts ni per aquesta presidencia ni per les Juntes de la Corporació...»

Diu que entenent això de molta importancia i per la seva abnegació vers la entitat, responent a dictats de la seva conciencia, presentava al Consell la dimissió del seu càrrec.

Presentada al Foment, en ausencia meva una sol-licitut dels obrers suscrita pel president de «La Constancia», acudint a nostra Corporació, com representant de la classe patronal, en la que's formulava demandes tan extraordinaries com són el 25 per 100 d'augment en els salaris i el 40 per 100 en els preus-fets i una reducció de 16 hores en la jornada legal, estimà'l Consell superior que, no essent el Foment una entitat patronal de resistencia, i, per lo tant, no vinculant els interessos de la classe fabril en aquest aspecte en una representació concreta, no cabía entrar en el fons de la qüestió, contestant en aquest sentit als peticionaris.

Seguidament diu que a l'esclatar la vaga i vejent el governador la trascendencia de la mateixa va sol-licitar la personal intervenció del comunicant, per creure'l Govern que era indispensable intentar una conciliació entre patrons i obrers abans d'anar a la lluita.

Fou precís donar a conèixer el criteri corporatiu, i en una entrevista amb els més importants fabricants, el governador expressà'l seu desig de que una representació de patrons assistís a una conferencia amb els representants obrers per a exposar la contestació definitiva a les bases presentades.

Per accord dels patrons fou delegat el senyor Calvet i el Consell del Foment accordà en 12 de juliol que «el president del Foment, així com els de les altres corporacions de caràcter econòmic, deuen prestar el seu concurs a l'autoritat sempre que aquest sigui reclamat i contribuir a armonitzar els interessos en litigi amb els séus consells, practicant les gestions amistoses necessaries, arribant fins a oferir la seva mediació, quan aquesta fos sol-licitada per ambdugues parts en litigi, i ostentant en tals casos el títul de president de la Corporació.

Lo que no pot fer és parlar en nom de l'industria de que's tracti, sense estar plenament autoritzat pels industrials afectats, en una reunió previa dels mateixos, i fer ofertes o adquirir compromisos que puguin afectar a aquests.»

A la reunió celebrada amb els delegats de «La Constancia» hi assistiren, ademés del senyor Calvet, el senyor Caralt i el president de la Cambra Industrial senyor Sedó, exposant el primer, després de manifestar els obrers els séus desitjos, l'improcedent d'un ordre tal de pretensions que implicaría, de fet, la desaparició de l'industria, raonant amb quants datos cabía aportar sobre l'organització i condicions de l'industria estrangera, així com de la inferioritat que per a l'industria catalana portaría al col-locar-la en condicions d'insensata desigualtat amb la similar de les demés regions espanyoles. Quan els obrers aspiraven a conèixer quin era el marge de la concessió que estava disposada a efectuar la classe patronal, feu notar el caràcter amb que concorría a dit acte i els accords corporatius i per lo tant, l'impossabilitat absoluta de entrar en el fons de la qüestió.

A l'esclatar el conflicte i pendre les proporcions formidables que'l caracteritzaren, el governador tornà a requerir la intervenció del senyor Calvet, per a evitar un conflicte d'ordre públic.

Al veure el silenci dels patrons, aquest i el senyor Sedó publicaren a la premsa les seves declaracions, refusant l'injusticia amb que's tractava d'intransigents als patrons de l'Art Fabril.

Dites declaracions produiren una favorable reacció a favor de la classe patronal.

A mida que s'agravava el conflicte, el governador requería constantment, no sols l'assessoriació tècnica del comunicant, sinó que en un moment àlgid del plet, solicità que li indiqués els noms dels principals patrons per a una reunió que va tenir lloc el dia primer d'agost, en la que's proposava obtenir el governador orientacions concretes.

Rebutjada pels obrers l'intervenció de l'Institut de Reformes Socials i temerós el Govern de que'l conflicte s'extengués als carrilaires, fou novament requerit le comunicant a facilitar els noms dels més importants fabricants del Pla i dels pobles als qui desitjava proposar el governador la fòrmula del ministre de la Governació per a resoldre el conflicte, mitjançant la publicació d'un R. D. amb informació previa, fixant la jornada de 3,000 hores, que començaríen a regir el primer d'octubre.

A dit acte assistiren un centenar de fabricants del Plà i de la Muntanya, requerint el governador el patriotisme dels reunits per a salvar a Espanya en els moments difícils i solicitant l'acatament a l'esmentat R. D.

Al parlar el senyor Calvet en dit acte, exposà el seu personal criteri, agè a tota representació corporativa, mostrant-se conforme amb lo solicitat pel Govern i pregant als séus companys que fessin lo mateix.

En igual sentit s'expressà el senyor Sedó, fent constar que aquesta era la màxima concessió a que podía arribar l'industria, sense posar en perill la seva existencia, i que encara això havía d'implicar un positiu sacrifici rendit en bé de la pau i com a correspondencia d'aquells concurs constant que ha de solicitar l'industria del Govern; que no era possible negar un medi de solució ni a la ciutat ansiosa de la seva normalitat, ni al Govern que amb tal requeriment apel-lava al patriotisme i al sacrifici de les classes patronals, i que era precís que'l Govern ho tingués en compte per a la orientació del seu plet econòmic. En aquells moments els demés companys que feren ús de la paraula no fou per a oposar sa negativa sinó per a donar just relleu al sacrifici, que en aquells instants era més poderós que l'interès ofert en holocauste i abnegadament en una obra de pau.

Assistiren a dita Junta, entre altres, els senyors Sert, Güell, Arañó, Muntadas, Ricart, Caralt, Marquès, Puig i Saladrigas, etc., tots els quals acataren la fòrmula del Govern.

Vegent el governador que la situació se anava agravant i desitjant un nou avanç en les concessions, convocá als fabricants assistint-hi, per indicació del senyor Calvet, tots els membres del Consell Superior del Foment que pogueren.

Exposat pel senyor governador el desig del Govern d'implantar desseguida el reial decret, el comunicant va manifestar que tal mida promouría probablement la pro[illegible] del Foment, coincidint els presents en que, si el Govern entenía que aquest era un recurs suprem i únic per a afiançar la pau social, no podien associar la responsabilitat a semblant mida, adhuc quan abnegadament li prestarien individual acatament. En la reunió celebrada aquella mateixa nit en el Govern civil, a la que foren invitats els mateixos senyors que en l'anterior, havent sol·licitat el senyor governador medis per a conjurar el conflicte, va manifestar el senyor Calvet que no podía l'industria en cap manera rebassar el límit de les 3.000 hores, ni fer altra concessió preu fet, per a mantenir el mateix efectiu que l'equivalent augment en el treball a sou de l'obrer, essent les seves paraules una ratificació del criteri sostingut i de l'acatament prestat en la reunió celebrada dies abans en el Govern. Va haver de remarcar quán sensible era prescindir d'una informació en la que poguessin tenir ressó tots els interessos industrials, per a arribar a termes més estables i efectius i fetes totes les salvetats i posats de manifest els inconvenients possibles d'una solució tant precipitada, feu constar el seu personal acatament a l'accord del Govern, «com sacrifici ofert a una obra de pacificació, acatament que he dut a la realitat en totes les fàbriques del Plá i del Riu, qual gerencia comparteixo.»

«En aquell acte solemne, ni una sola veu de protesta s'aixecá, per lo que respecta al fons de la qüestió, a les 3.000 hores de treball i a la regulació dels preusfets amb l'augment proporcional, fent-se solament constar que no podiem compartir la responsabilitat del Govern, per la forma en que plantejava la mida solucionadora, reservant-se integres els judicis de l'opinió, puix que aixís no's donava treva per a ésser escoltats respectables interessos als qui podria afectar tal mida. Rera uns dies d'incertitut, aceptat pels obrers com a solució del conflicte la publicació del real decret, aparegué aquest en la «Gaceta» sense que previament tingués coneixement dels termes de la seva redacció.»

Iniciada la normalitat, se mostrá un estat de protesta que havía permanescut callat, i lluny de manifestar-se dintre l'ambient de normalitat i consideració, oblidant que la actuació del senyor Calvet s'havía portat a cap clarament i amb la col·laboració de distingits i prestigiosos companys, «se celebraren assamblees — diu la comunicació — en les quals la passió arribá a oblidar tots els respectes, i en les quals no sols se tracta de la substantivitat del plet, si que a la vegada l'obsessió o tendencia se manifesta en campanyes d'agressivitat personal. Per accord de les expressades assamblees se publiquen manifests, que, oblidant el desenrotllo dels aconteixements, jutgen aspectes de la qüestió en termes que no pot compartir, i tot això desenrotllant-se amb absoluta omissió, no sols de la presidencia del Foment, sinó fins del seu organisme directiu, creant-se un funcionalisme que's mou i pronuncia amb absoluta ausencia de la regular representació de la industria en el Foment del Treball Nacional, les agrupacions del qual, durant la persistencia del conflicte, ni una vegada se manifestaren.

Per aquestes raons, zelós dels prestigis de un cárrec que sols vaig acceptar per a consagrar els meus entusiasmes i modestes dots al servei de l'industria nacional, i estimant que la meva actuació no ha sigut interpretada en els termes reals en que he degut desenrotllar-la, oblidant la crítica, la circumstancia, i l'ambient de motivació, ni per l'importancia dels actes realitzats en l'assamblea de fabricants, ni pel nombre i qualitat dels seus concorrents, ni pels termes en que s'han manifestat, puc entendre compatible la meva persistencia en el lloc de honor amb que m'honraren els companys del Consell Superior, per als quals, al presentar la dimissió irrevocable del meu cárrec, sols tinc paraules de la més alta estima i sentida consideració. Per als meus companys d'industria, aquells als quals la passió va poder fer oblidar o jutjar malament els móbils que han inspirat la meva actuació en les circumstancies passades, desitjo vivament que l'acert guii les seves gestions i que aquestes s'encaminin en el sentit més convenient als interessos de l'industria nacional, compatibles en una obra de pau social perdurable.»

Llegida l'al·ludida comunicació, el senyor Calvet se retirá del Saló de Sessions, ocupant la presidencia el primer vice-president don Josep de Caralt.

Després d'una amplia discussió, en la que intervingueren la major part dels senyors consellers, s'accordá per unanimitat:

«Primer. Haver vist amb gust i agraiment les gestions del senyor president, el qual s'ha ajustat sempre en un tot als accords presos pel Consell Superior.

Segón. No acceptar a don Eduard Calvet la dimissió del cárrec de president del Treball Nacional, que amb tanta brillantesa vé desempenyant.»

Dr. Serrallach VIES URINARIES I RONYÓ 12 a 2 y 6 a 7. Pelai, 40.
Consulta económica, de 7 a 9, Jovellanos, n.° 9.

Per Câ la Ciutat es diu...

Que no és tolerable que un home frenètic i irascible com el senyor Serraclara, tingui a la mà la sòrt d'una obra que pot ésser de grans profits per a Barcelona, ben portada i dirigida.

Ho hem dit algunes vegades: qüestió que'l senyor Serraclara ha de decidir com a quefe de grupu, és qüestió perdúda, és qüestió feta malbé. Els mateixos regidors radicals ho regoneixen: amb semblant capità cada batalla que s'emprèn, és batalla que's perd; amb semblant «leader» una minoría se'n va a les roques.

En la votació del dissabte, votació promoguda per la frenetiquesa i l'orgull incommensurables d'aquest home, els radicals varen guanyar. Però nosaltres no n'hem vist mai cap de victoria com aquella. Era qüestió de veure sortir de Cà la ciutat als regidors «victoriosos». Ja no direm que reneguessin, perque això, avui en dia es poca cosa, però si que direm que trèien foc pels caixals. No n'hi havía cap que no maleís el moment que va neixer la quefatura serraclarisa.

—Això no pot durar — n'hi havía un que deia — i en la sessió vinent tant si vol com si no vol hem d'arreglar el disbarat d'avui.

No sabem de quina manera'l podràn arreglar. Dubtem que'l senyor Mir i Miró, am tota la seva traça d'arreglar qüestions que fa algún temps se li ha descoberta i amb les ganes d'arribar a un arranjament, com va demostrar, pugui apedaçar l'esquinç que dissabte perpetraren les barroeres mans del senyor Serraclara.

Perque una cosa és l'Exposició i l'altra l'actitut dels radicals, conduits com mansos anyells pel mal pastor don Josep María. L'obra de l'Exposició es ben vista per tot Barcelona, i portada i conduida amb totes aquelles garanties que deu demanar l'opinió, pot ésser fructífera en bons resultats per la ciutat. No hi ha ningú que en principi s'oposi a la celebració del susdit certàmen. Però aquesta obra que hauría de ser obra de tota la ciutat, perque a tota ella atany, que hauría de tenir al seu costat a tots els partits, perque no té de ser exclussiva de cap d'ells; no's podrà realitzar si al sortir de l'Ajuntament, no va avalada amb el vot, i amb la discussió de totes les minoríes.

Per això entenem que'ls partidaris de l'Exposició Internacional d'Industries Elèctriques, precisament per esser-ne partidaris, són els que més tenen de lamentar lo succeit en la sessió del dissabte, mercés al mal gènit del senyor Serraclara. El senyor Mir i Miró, prou que la va veure i prou que se'n lamenta de l'etzegallada duta a terme. Però ja està fet, i no hi ha rès pitjor que un ja està fet. Lo succeit serà de greus consequencies, si no s'arregla convenientment. Serà de greus consequencies per a l'Exposició i pel propi partit radical, perque davant la conducta d'aquest les minoríes tenen tota la raó en sa retirada consistorial i en consequencia en deixar baix la paternitat dels radicals el futur certàmen; lo qual és lo pitjor que a aquest podría succeir-li. I si essent així, l'Exposició fracassa, ¿qui podrà esborrar de l'opinió barcelonina, l'impressió de que son els radicals els causants del fracàs?

No hem d'exercir tutela sobre ningú, i menys sobre aquells que no són dels nostres; però, ¿què no se'n cansen els regidors radicals d'aquesta quefatura? ¿Què no ho veuen que amb un home així, frenètic, irascible, inadaptable a tota convivencia social, és impossible realitzar cap obra profitosa ni pel propi partit ni per la ciutat que representen?

FLIRT

Butlletí del Treball

CONSTRUCTORS DE CAPSES DE CARTRO

Companys: Amb el fi de nomenar la Junta que regeixi el nostre Sindicat, se us convida a l'Assamblea magna que tindrà lloc el dilluns, 22 del corrent, a dos quarts de 10 de la nit, en el nostre local social, Sant Gil, 19, baixos. — La Comissió.

De Política

Notes i comentaris

Per En Salmerón

En el Centre Republicá del districte VII, avui reformista, hi ha tingut lloc un míting a la memoria d'En Salmerón.

Parláren els senyors Duart, Clort, Companys, Forcada i Miró.

S'excusaren els senyors Domingo i Corominas (E.) que hi estaven anunciats.

Se feu l'apología de l'il·lustre repúblic i per part d'En Miró, — l'oració del qual califica de «memorable» l'orgue melquiadista — se feren uns grans equilibris per a demostrar lo bé que ha d'anar i lo molt que convé als republicans fer l'evolució cap a la monarquía.

Cap salmeroniá dels que l'escoltaren, si es que n'hi havía, devía trobar ni tolerable aquesta manera d'«honrar» la memoria de l'immortal repúblic.

El ram a En Frederic Soler

Ahir a les dotze en punt sortí de la plaça Reial, la manifestació que portá un ram de semprevives, eures i palmes, al monument d'En Frederic Soler (Pitarra).

La manifestació era presidida pel Consell Directiu de l'entitat iniciadora, «Unió Nacionalista Radical», i aplegá uns centenars d'assistents, malgrat el dia plujós i la manca de temps que no permeté convidar a particulars ni entitats. D'aquestes, moltes enviaren la seva adhesió, i algunes representació, a l'acte.

Depositat el simbólic ram en el monument, els assistents aplaudiren entusiásticament, sentint-se crits de Visca el Teatre Catalá!

L'«Unió Nacionalista Radical», dóna les gracies als assistents, entitats i individus.

Joventut F. N. R. de Barcelona

Aquesta nit a les deu se reunirá en el C. N. R. del carrer d'En Pelai, el Consell Directiu d'aquesta Joventut.

Tenint en compte l'importancia i oportunitat dels assumptes a tractar, es recomana la puntual assistencia.

La premsa d'Espanya

Segons datos oficials, en 1900 se publicaven en diferents provincies 1,347 periódics. En el corrent any s'en publiquen ja prop de dos mil, donant aquest augment, idea de l'important creixement que va tenint a Espanya la premsa periódica.

De 1,898 periódics s'ha fet en les oficines de Governació la següent classificació:

Independents, 199; defensors dels interessos generals, 179; republicans, 131; indefinits, 115; católics, 123; oficials, 90; literaris, 87; lliberals, 75; socialistes, 67; científics, 72; médics, 64; conservadors, 58; jurídics, 56; carlins, 42; pedagógics, 39; satírics, 35; militars, 31; taurins, 20; societaris, 16; regionalistes, 15; demócrates, 15; anarquistes, 14; farmacia, 12; protestants, 10; nacionalistes, 10; modes, 19 i lliurepensadors, 5.

Fem notar que aquestes estadístiques oficials d'Espanya acostumen a ésser incompletes.

Tropa d'ocupació

Divendres passat, una dóna de fora se trobá al plá de la Boquería, desorientada. S'acostá al guarda de seguretat núm. 349 i, en catalá, naturalment, li feu algunes preguntes.

El guarda, al sentir que li parlaven en nostra llengua s'indigná, i lluny d'atendre a aquella dóna — dugues faltes d'un plegat, comeses per un «hidalgo» — prorrompé a crits dient que ni entenía, ni volía entendre'l catalá, perque la llengua oficial a Barcelona, és la castellana.

Un altre cas de catalanofobia que denunciem a les persones que s'entretenen dient que de l'Ebre enllá ens estimen bojament.

I en quan al policía de referencia, el fet del qual tenim interés que conegui'l Governador perque'l peni si vol. Creiem que aquesta és la seva obligació, per respecte a la terra que en nom del rei governa.

Reformistiques

Sembla que'ls senyors Vallverdú i Sauri, pretenen anar en candidatura reformista pel districte V. Peró, fer veure tal intent i sortir tots els prohoms del flamant partit en contra, ha estat tot hu.

Els ben enterats asseguren que s'ha celebrat una reunió en la qual els aludits prohoms s'han pronunciat resoltament en contra, dels aspirants a candidats. Aquests per la seva part insisteixen cada dia més.

Veurém si al fi sortirán amb la seva.

Varies

Ha començat a publicar-se a La Bisbal un periódic titulat «Belua», orgue, segons diu, de la joventut elegant bisbalenca.

—El C. N. R. de Gracia i la Joventut del mateix Centre, desitjant commemorar degudament la publicació de l'article que a son President en I. Ribera i Rovira, dedica «La Esquella de la Torratxa», están organitzant un ápat popular d'homenatge quina data s'anunciará oportunament. A aquest acte hi serán convidats «graciosament» l'anónim articulista i l'amo d'aquell ex-popular setmanari.

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Dissabte va començar a repartir-se als suscriptors d'aquesta Societat el volum tercer del passat semestre, que és el llibre «Contistes portuguesos», traducció catalana d'En Ribera i Rovira.

El volum està confeccionat amb pulcritut i elegancia, com ens té acostumats a fer-ho la S. C. d'E.

Els suscriptors que vulguin recullir personalment l'obra, poden passar des de demà pe llocal de la Societat (Tallers, 46, primer), de les quatre de la tarde a les vuit del vespre, on se'ls entregarà el volum mitjançant la presentació del correspotent val.

Al mateix temps, els suscriptors que ho desitgin podràn recullir el rebut del semestre corrent.

Del procés Sánchez

Un gran article

Com que les respectables autoritats militars de Barcelona, no permeten que aquest diari s'ocupi d'assumptes militars, i fan seguir de denuncia tot comentari o noticia que sobre aquells fem, copiem d'«El Liberal» de Madrid, un article que firma'l notable escriptor Leopold Bejarano.

Ens pensem que les respectables autoritats militars de Barcelona, ens permetrán per compte propi no, per comte d'altre, i en la llengua castellana, dir quelcom sobre'l procés Sánchez, que s'avé molt be amb lo que pensarán molts espanyols independents en aquests moments.

Heusaquí l'article:

«DEL PROCESO.—Durante unas horas angustiosas la voz del juez ha martilleado nuestros oídos con la lectura del proceso. Aquel ser que se aplasta en el banquillo de los acusados, hurtando la cara, es un monstruo. Mató a un hombre, y sin que la majestad de la Muerte pusiera crispaciones de temor en sus manos, hizo añicos el cuerpo de la víctima. Dió vida a una mujer, y sin respeto alguno a los más puros sentimientos de la hembra, destrozó su honra y, con la honra—¿por qué no?—, su corazón de niña. Tanto le da hacer jirones de carne como hacerlos de alma. Las fieras no pueden igualarle.

Mientras el juez lee friamente los cargos, Sánchez, encogido, con voluntad de anularse, ni siquiera se mueve. Dijérase que le tenían clavado en el infamante asiento las miradas de sus juzgadores. Está lívido. Se muerde con rabia los labios, y la arruga interciliar marca entre sus ojos una sima: la del remordimiento por haber matado, o la del temor a morir.

Hay, no obstante, un momento en que se yergue y mira de frente; aquel en que el Consejo escucha su historia militar.

Sánchez fué héroe en Cuba. La Patria supo recompensar el brío de su brazo en los macheteos exaltándole de soldado raso a oficial y constelando su pecho con gran copia de honoríficas condecoraciones. El general que preside el Consejo, fué testigo de aquellas bizarrías y suscribió acaso una propuesta de mercedes a favor del valiente. ¿Qué tendrá que proponer ahora el general Tovar? ¿No estallará un conflicto en su conciencia? Cuando Sánchez despreciaba su vida y la de sus semejantes ensañándose en los cuerpos de los cubanos que caían defendiendo su suelo, ascenso. Era lo justo. El estoicismo se cotiza en la milicia. Cuando Sánchez, criminal, se ensaña en el cadáver de Jalón, se le degrada y se le manda fusilar. La saña es una agravante del delito. Y, sin embargo, la ciencia ha dicho mil veces que la profesión influye de una manera efectiva y directa sobre el carácter.

Para demostrarlo no es menester aportar la cita de los estudios hechos por Hamon en su «Psicología del militar profesional». Han reputado el libro como anarquizante, a pesar de su altura, y esto basta para omitir en este momento sus enseñanzas.

Pero no es ocioso recordar unas estampas españolas, muy vulgares, que forman una pareja de cromos, titulados «El primer muerto» y «El último muerto». Un soldado, descubierto y lloroso, reza ante el cadáver del compañero que murió a su lado en la batalla en que recibieran su bautismo de sangre. El mismo soldado, veterano ya, lía tranquilamente un pitillo junto al cuerpo rígido y sangriento del camarada que sucumbió junto a él en la postrera escaramuza. Dice así el gráfico que la anelgesía, la insensibilidad moral que produce fatalmente el diario espectáculo de la guerra, actuó sobre el superviviente.

Y este es el caso de Sánchez.

Un obrero mata a otro en riña o un criminal asesina a mansalva a un hombre, y apenas le ve muerto le invade el terror y respeta el cadáver. Huye de él. Los más feroces, los más enconados, apuñalan todavía al muerto una y mil veces, pero de un modo mecánico casi siempre. Lo de Sánchez con Jalón no lo ha hecho nadie. Y es que Sáncez estaba más familiarizado, profesionalmente, con la muerte que los criminales más empedernidos.

Si el Consejo le declara culpable, el reo no inspirará ciertamente compasión. Mas la sociedad no tiene derecho a llamarle monstruo ni a clasificarle en escala zoológica distinta de la humana por lo que hizo con el cuerpo de su víctima.

Y siendo una e indesdoblable la idiosincrasia personal, no puede alegarse que un macheteo en el campo de batalla, debe enorgullecernos y en un ensañamiento en riña repugnarnos.

Al fin y a la postre, el freno y el distingo no puede imponerlo más que la cultura, y nadie se curó de la incultura del soldado Sánchez cuando le cosieron a la bocamanga, la estrella de alférez.

Repartámonos un poco de la culpa».

LEOPOLDO BEJARANO

De l'Ajuntament

Objectes trobats

Relació dels objectes trobats i dipositats a Majordomía:

Diverses claus i clauetes; un bastó per a cavaller; una cistella contenint un portamonedes, un fogó de esperit, quatre mocadors de fil i altres objectes; una borsa de pell per a senyora contenint un mocador i cèntims; un remat de para-llamps; un paraigües de tela de cotó, per a cavaller; un anell amb pedres que semblen falses.

Per a En Saavedra

En la comissió de regidors que anirà a Tarragona a inaugurar el monument a Saavedra, hi figurarà en representació de l'Esquerra, el senyor Matons.

INFORMACIO DE BARCELONA

La Cambra de Comerç i Navigació de aquesta ciutat, en la sessió que va celebrar el dimecres passat baix la presidencia accidental de don Josep Garriga i Roig va aprovar les gestions realitzades per la Taula des de la darrera sessió reglamentaria de la Corporació.

—Escriptura nèta i indeleble s'obté amb TINTES SESORHELOS.

S'ha constituit en aquesta ciutat l'entitat «Associació Humanitaria La Caritat» amb el fi de prestar els seus serveis en igual forma que la disolta «Ordre del 2 de maig» de la qual procedeix.

Amb motiu de la propera distribució de llibretes de la Caixa de Pensions per a la Vellesa als individus de la Societat de Socors Mútus entre'ls Sordmuts d'ambdós sexes de Catalunya, domiciliada en l'Institut Català de Sordmuts, carrer de Montserrat, 20, pral., prop del Teatre Circ Barcelonés, pel president honorari de la mateixa, don Jaume Petit Ros, en commemoració de tant caritatiu i lloable acte, s'entregarà ensems una llibreta amb una primera imposició als Sordmuts pobres de la provincia de Barcelona que reuneixin les següents condicions:

Tenir l'edat de sis a catorze anys. Demanar-ho per escrit al president de la Societat de Socors Mútus mencionada, carrer de Montserrat, 70.

Presentar un certificat expedit per un metge especialista en malalties de gola, nas i oid, manifestant patir la sordomudesa. Per als nens que assisteixin a alguna escola de Sordmuts, bastarà el certificat del director de la mateixa.

El plaç per a optar a dit benefici acabarà el día 10 del vinent mes d'octubre.

El «Centre de naturals de Tarragona i la seva provincia», celebrarà demà dimarts, 23 del corrent, en els seus salons (Duc de la Victoria, 14, pral.) una vetllada familiar en commemoració de la festivitat de Santa Tecla.

Amb aquest motiu, la referida societat convida a tots els socis a que contribueixin amb la seva presencia i la de llurs families a l'esplendidesa de la festa, que tindrà lloc a les deu del vespre de l'esmentat dia.

Havent començat el cobrament de l'arbitri de tribunes i lluernaris corresponent a l'exercici de 1913, la Cambra Oficial de la Propietat Urbana convida als propietaris interessats a que passin per les seves oficines, Riera de Sant Joan, 37, i Magdalena, 12, pral., on se'ls informarà de lo procedent respecte d'aquest arbitri.

La Cambra Oficial de la Propietat que ha dedicat a aquest important assumpte preferent atenció pel gran interès que té per la la propietat urbana de la nostra ciutat, atendrà gratuitament als propietaris i practicarà totes les gestions precises en defensa de llurs interessos.

L'Associació de Fabricants de gasseoses i begudes cestòniques de Cataunya ha expedit e següent telegrama al President de ministres i al ministre d'Hisenda:

«Madrid. — Preguem tingui present ésser convenient rebaixar l'impost del sucre, no accedint limitar la producció de dit article. El president, Agustí Bó. El secretari, Ramón Mulà.»

Essent limitat el nombre d'inscripcions per a cada classe de les que començaràn a funcionar el dia primre d'octubre vinent en l'Ateneu Enciclopèdic Popular, es preag a les persones que desitgin matricular-s'hi ho facin en lo que queda per a acabar el present mes, en la Secretaría de la susdita entitat (Carme, 30, pral.), que a l'efecte estarà oberta de dos quarts de dèu a onze de la nit.

Havent retornat del seu estiueig don Antoni Prim, president de la Secció d'Urbanitzacions de la Cambra Oficial de la Propietat Urbana, el vinent dijous es reunirà aquesta secció en les oficines de la Cambra Oficial, Riera de Sant Joan, 37, i Magdalena, 12, renusant la seva actuació en benefici dels interessos dels propietaris.

Per a aquesta primera reunió del vinent dijous estàn ctiats els propeitaris de la extensa zona afectada per la realització de la projectada Exposició d'Electricitat a l'objecte de facilitar tot lo possible per a que's porti a la realitat aquest pensament al qual la Cambra de la Propietat Urbana hi prestarà tot el seu apoi.

El dja 24 del corrent, es verificarà a Tarragona la col·locació de la primera pedra d elmonument que per iniciativa dels Centres Comercial Hispano-Marroquins i per suscripció nacional es construeix per a perpetuar la memoria del que fou insigne polígraf, enginyer il·lustre i president del Centre de Madrid, don Eduard Saavedra i Moragas, acte que's celebrarà amb gran solemnitat, concorrenthi representacions dels Ajuntaments de Barcelona, Saragoça, Lleida, Girona, Reus, Valls i altres de la veina provincia, diputats i senadors, com també delegats de Academies científiques, literarise, escoles públiques i gran nombre de personalitats expressament convidades.

El president accidental de la Cambra de Comerç i Navegació d'aquesta ciutat, don Rómul Bosch i Alsina, accedint als desitjos expressats a la Corporació pel Centre de Cereals, Llegums i llurs derivats, ha pregat al ministre d'Hisenda i al Director general de Duanes que la R. O. del 13 del corrent que disposa el restabliment dels drets que marca l'Aranzel per a l'importació del blat de moro, sigui aclarida o modificada en el sentit de excloure dels seus efectes als cargaments o partides de dita mercaderia que surtin o hagin sortit fins al dia 30 d'aquest mes amb destí a Espanya, o quan menys als que

---

Folletó d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

Diàleg sobre la qüestió dita del Teatre Català

Després dels mesos d'estiueig, tornen a trobar-se el senyor A. i el senyor Z. L'incògnit d'aquestes dues inicials ja pot ésser descobert sense escrúpols. Ja puc dir qui són, encara que al dir-vos el nom de pila i el cognom que duen, potser continuïn per a tú, llegidor, tant inconeguts com abans. Però sempre hi ha algú a qui li plau conéixer el nom de les persones. El senyor A., aquell senyor vermell de cara, somrient, amb una mà a la butxaca i l'altra esclava del bastó, bon esperit de selecció optimista, o sía En Pere Bonastre, accionista de professió és la contradicció del senyor Z., prim, d'ulls profonds, amb un tic nirviós que li fa allargar el coll cap a l'esquena dreta, pulcre i anti-sentimental, curiós de les coses de l'esperit i del cos, culte i mocegaire de la fama d'altrí, En Jordi Malaria. L'altra nit, la del dissabte, el torní a trobar de bell nou entre mig de les canyes, palmeres i terroços de ciment que fan de saló de descans del teatre de Novitats, mentres les obres s'acaben. Amic de tots dos, poguí fer part de la conversa que seguíen, i heus-aquí lo que deien:

El senyor Bonastre: Aquesta vegada ho ha endevinat, amic Malaria. Ja som a les darreríes de setembre quan els teatres s'obren, i encara és l'hora que fixament no hi ha qui sàpiga si tindrem o no tindrem teatre en català. Jo que tinc—com s'ha de tenir—com un dever no fer-me el sord a qualsevol crida que's faci en nom de la nostra cultura, ara sento una impressió de vuidor de veure que en lloc podràn estrenar-se les obres que'ls nostres autors hagin escrit.

El senyor Malaria: No faci el romàntic, home. Que no veu que és de llei natural que tota corrent arribi dia que s'estronqui, que sigui interrompuda tota labor? No vol dir rès que enguany, en 1913, comenci una temporada de teatres sense una escena per a la llengua nostra. No és més que una temensa que no s'ha pogut ofegar. Els professionals, els empresaris, han cregut que ara per ara no pot fer-se teatre català sense pèrdua; potser tenen raó, mellor dit, jo crec que la tenen tota segons i cóm. Tenen raó, si pensessin empendre el negoci en la forma vulgar, acostumada, amb la famosa «mitja cana curta» per tota guía ideal. El teatre català, crec jo que no pot fer-se amb mesquinesa. Solament en un medi d'abundancia i de recta i discreta direcció espiritual podría començar a tenir una vida forta, sòlida, com mai l'hem vista. La miseria, o pitjor, la rancietat és lo que consum moltes de les nostres energíes.

El senyor B.: Gairebé no'l coneixería, sentint-lo parlar amb aquest entusiasme d'una cosa nostra, de casa. Sense adonar-se'n segueix el mateix camí que tantes vegades segueix la meva bona fè. Vostè creu en la «possibilitat» de la vida del teatre català, quan tants n'hi han que la neguen.

El senyor M.: Sí, però jo sento l'indignació que sento, perque no crec que hi hagi qui s'atreveixi a soltar el programa de la «mitja-cana curta». Per això soc excèptic en aquest punt com en tants altres. Som un poble que no té perdó de Deu, amic Bonastre. A força de perdre diners en el negoci, s'engrandiría la nostra escena, no ho dubti. Si ara la gent no és massa nombrosa en una sala on s'hi representa una comedia catalana qualsevol, que d'això ens queixem, dia vindría que no tindría la gent altre remei que anar-hi. El teatre on s'hi fes català hauría de tenir la platea més cómoda i més cara de la ciutat, amb el tercer pis més ample i més econòmic de tots.

El senyor B.: Per a molts, el teatre d'una nacionalitat com la nostra té per fonament el fet extrem de la representació de les obres que'ls autors produeixen; creuen que si les obres noves una vegada enllestides no són dutes aviat a l'escena, perden el valor social que puguin tenir; es fonamenten en l'essencialitat que tanca per a la literatura dramàtica el fet de la representació. Un espai de temps en el qual no trobin escenari les obres noves dels autors de nomenada ja feta, equival per a ells a una mica de mort. Diuen: si aquest estat de coses es perllonga gaire, si no es resol en una forma o altra la crisi soferta, el teatre català acabarà per morir i la seva mort será la mort trista de la consunció lenta i de l'oblit. En la lletra que a En Rafel Marquina endreçava en «La Publicidad» del prop-passat dissabte, l'Apeles Mestres, sentint un plany que és el de tots, diu: «Il·lustre autor que li cau la cara de vergonya, com a barceloní, al pensar que després de 45 anys de tenir Barcelona Teatre Català, deixa sobtadament de tenir-lo.

El senyor M.: Ja recordo aquesta lletra. Al llegir-la, emperò, va semblar-me que s'empetitía una qüestió que té, sobretot esperitualment, més amples fonaments que les diferencies sorgides entre un autor de drames i un empresari de teatres. El teatre català no està en crisi perque dos anys enrera l'empresari del Principal no donés permís d'assaijar «Flors de Cingle» en l'escenari que tenía llogat. Una qüestió limitada a una ofensa no pot extendre's a un problema de producció literaria. Aquest problema de teatre català està en el públic i en els autors, no pas en les accions—més endins o més enfòra de la civilitat—del qui feia d'intermediari entre l'un i els altres.

El senyor B.: Crec lo mateix que vostè pensa. Però l'Apeles Mestres, no fa més, en aquesta lletra, que practicar una de les fòrmules més regulars de l'optimisme. La seva gran bonesa li ha fet creure que amb una encaixada podría ésser salvada la dignitat de Barcelona, que si el senyor Franquesa oferís la seva mà, com d'amic, a l'autor de «Flors de Cingle» i aquest es dongués per satisfet, podríem esperar altra vegada un període fecond per a la nostra vida teatral. Si haig de ser-li franc, li diré que no ho veig tan planer: en aquest problema el factor-Franquesa no hi té rès que veure; després de l'acte de desconsideració amb que ferí a l'Ignasi Iglesias, és un factor que deixa de tenir interès. Amb aquell acte no produí cap escissió entre'ls autors dramàtics catalans, ja que tots s'uniren contra l'empresari i solidaritzaren els séus esforços en el «Sindicat». Per altra banda ni els autors que quedaren fòra del Sindicat feren cap labor paral·lela ni la campanya teatral que intentà En Franquesa tingué importancia, per a considerar-los com a factors de la qüestió. Aquesta, queda, doncs, reduida com ja li he dit, a una relació d'autors i públic.

El senyor M.: Que no ha estat tot lo sortada que havíem cregut. No hi hagué alentorn de l'entusiasme amb que'ls dramaturgs emprengueren la llur obra de renovació, l'entusiasme del públic que és el factor positiu. Encara que llavores, com ara mateix, la crisi arribava a tots els teatres, en cap se feu sentir tant agudament com per a l'obra del Sindicat de Autors. No hem de discutir si el mètode que revelava l'organització externa del Sindicat era el més just ni si la regularitat massa arbitraria de donar a totes les obres una durada igual en els cartells podía respondre a la realitat d'aquesta mena de negocis, on l'igualtat és absurda.

El senyor B.: Lo que més impressió va fer-me fou l'indiferencia amb que la ciutat rebé la tragedia única d'En Joan Maragall. Fou el silenci entorn de la pura bellesa. Ja sé lo que vostè pot dir-me: que no s'ha demanat al públic la preocupació per l'estètica que ajuda a formar les seleccions i que'l nom del poeta és gloriós per a uns quants solament, i que així «Nausica» havía d'ésser una obra més que s'estrena i passa.

El senyor M.: Doncs si els autors no podíen exigir del públic l'ajuda de la seva asistencia al teatre invocant els drets de l'art, quina força podíen invocar?

El senyor B.: La d'un deure de cada català a sostenir la construcció enlairada per a major gloria de Catalunya, per a no deixar caure sobre la ciutat aquesta vergonya de que parla l'Apeles Mestres. Però confesso que això és una consideració romàntica. Si no hi hagués temporada de teatre català sería per la sola raó de que convindría un espai de repòs. Un any, doc anys, tots els anys que vulgui, que la ciutat no compta amb un escenari per al català i no voldrà dir que la literatura dramàtica sigui morta a Catalunya. Que'ls autors produeixin obres noves, que als autors coneguts se n'hi ajuntin de altres desconeguts encara, que's publiquin les obres escrites, i si aquestes obres tanquen un valor sòlid, si són moments definitius del nostre art, com ho foren «Mar i cel» o «Els vells», «Misteri de dolor» o «La dama enamorada», o tantes altres, sense saber cóm ressorgirà l'home esperat, l'empresari o l'organització col·lectiva que asseguri a la ciutat un escenari per a la nostra llengua. Perque no hem de donar a la literatura dramàtica el valor tant baix que se li dóna al veure que sense l'escalf de les bateríes elèctriques i el soroll dels tramoistes és talment com una criatura que no acaba de fer la creixença. Aquell que sent una vocació absoluta per al teatre, escriurà drames, malgrat estigui convençut de que no podrà veure'ls mai representats. Altrament fóra negar que la dramàtica és una modalitat de l'esperit creador, una forma de l'art prou característica per a ésser trasmudada, sense violencia, en una altra forma diversa, com la novela. Que hi ha qui ofereix un escenari als autors catalans? Millor. Que no hi ha qui ho trobi? Millor també. Perque la reconcentració no és pas un mal. I potser lo que més ens manca és una mica de reconcentració. Per a coneixe's a sí mateix no hi ha com el silenci alentorn i el diàleg amb sí mateix després de la conversa intensa amb els altres.

El senyor M.: Jo penso tot lo contrari. Jo penso que aquestes interrupcions en la tasca empresa, sobre tot quan té un valor social, són una primera batzegada cap a la desaparició, cap a la mort. Aquesta reconcentració podrà ésser fecon-da per als qui produeixen però pot èsser per als qui han de fer el consum d'aquesta producció intel·lectual la causa d'un allunyament perillós. Si ens acostumen a prescindir del teatre en català per un espai breu de temps no ens serà tant difícil veure la seva decadencia com un fet natural.

El senyor B.: Lo que vostè diu és una apreciació unilateral també. Si el nostre teatre, com tots, no hagués de sotsmetre's a la llei de renovació que tot ho governa, si hagués de viure de la seva substancia històrica, vostè tindría raó. Però ja li deia suara com renaixería sobtadament el nostre art dramàtic, i amb major poixança, i amb un valor social més alt, quan la força impulsiva de la tasca feta, de la producció existent, de l'obra nova, no pogués contenir-se. I jo que soc un fervent devot de la nostra energía de raça, jo que no puc dubtar de les forces latents que despertaràn en nosaltres els catalans la cultura i l'educació de les nostres característiques nacionals, haig de creure que per damunt dels espais de vuidor, de silenci, d'indiferencia, de cansament i de dubte hi han aquella energía i la força dels temps, i que'l nostre teatre, potser en crisi ara, rependrà amb més intensitat el seu camí. L'obra realitzada no serà perduda, serà continuada.

ALEXANDRE PLANA.

haguessin sortit ja quan es va publicar en la «Gaceta» la R. O. de que's tracta, a fi d'evitar els conflictes i litigis que podríen originar-se del fet d'haver-se concertat operacions sense comptar amb una elevació de drets que no podía esperar-se per no haver arribat encara les tonelades de moresc ingressades pels ports de Galícia i del Cantàbric a la xifra que senyala la llei del 22 de novembre de 1912.

El senyor Carles Romeu que's diu redactor d'un setmanari que fa poc es publica, ens envía un comunicat protestant de que l'autoritat persegueixi a aquella publicació titllant-la de pornográfica.

Successos

Cipriá Pujol Muzón, de 34 anys, fou atropellat en el passeig del Cementiri pel carro que menava i resultá amb una ferida en el dit gros del peu esquerre.

L'auxiliaren en el dispensari del Poble Nou.

—En el carrer del Marqués del Duero enfront al carrer del Parlament un automóbil aixafá a una dona d'uns 45 anys, que resultá amb ferides de tal gravetat que li ocasionaren la mort moments després en el dispensari del carrer d'En Rosal.

L'automóbil desaparegué del lloc del succés.

—En l'escala de la casa núm. 44 del carrer de la Mercé sofrí una caiguda Joan Botella Yáñez, de 57 anys, causant-se una contusió en el front, que li curaren de primera intenció en la casa de socorsos del districte tercer.

—A instancia de Joaquina Martí Cardona habitant en la casa denominada «Casa Blanca» en el terme de Santa Coloma de Gramanet, fou detingut en la plaça del Comerç, Manuel Chafes Llobregat, de 19 anys, acusat per aquella d'haver-li sustret de son domicili algunes peces de roba.

—En el dispensari del carrer d'En Rosal fou auxiliada Soletat Sabria Vidal, de 67 anys, la qual begué una substancia tóxica amb propósit de suicidar-se.

No s'han pogut posar en clar les causes que l'induíren a pendre tant extrema ressoció.

—A les quatre de la tarde d'ahir es declará un foc en el dipósit de carbons del «Pinto» anclat en el moll de Catalunya, davant del tinglado número 3.

A sofocar l'incendi, acudiren al lloc del succés, les bombes central i del quarteret de Santa Agna, sots el manament del quefe senyor Huguet, i els barcos-bombes del port. S'aconseguí l'extinció a dos quarts de sis.

En el dispensari de Santa Madrona hi hagué necessitat d'assistir al bomber Josep Riu, habitant al carrer d'En Regomir, número 3, quart. Presentava ferides en un peu, afortunadament de no gaire importancia.

—En el dispensari de Sans, fou aussiliat ahir Vicens Prades, de 62 anys, habitant Passeig de Sant Joan, número 11. El Prades havía pujat a una figuera en una casa del carrer d'En Campalans, tenint la dissort de caure i produir-se la fractura del peu esquerre.

Del dispensari passá a l'Hospital Clínic.

—Climent Martín, de 17 anys, veí de Sant Just Desvern, passava ahir migdía guiant el carro número 26, d'aquell poble, per la carretera Reial de Sans, quan li fou embestit el vehícol pel tramvía número 67, ocasionant-se am baixó la seva caiguda de dalt del carro i essent atropellat per aquest.

Tingué el Martín d'ésser aussiliat en el dispensari del districte, on li apreciaren ferides per desgarrament en el peu dret i genoll contrari, ademés de varies contusions en la cara i mans.

El seu estat és greu, per lo que se'l traslladá a l'Hospital Clínic.

El cavall resultá també ferit.

—Cap allá les vuit d'anit s'engegá un tret al pols dret en el carrer de les Corts Catalanes xanfrá a Marina, un subjecte de 35 anys, anomenat Fermí Gestara, prebere, (vestía de paisá).

Al costat del cadávre es trobá una carta dirigida al jutge d'instrucció, en la qual deia el capellá que havía prés tant fatal determini a consegüencia de fer dos anys que's trobava en una situació económica bastant lamentable. També donava la seva adressa (Arc del Teatre, número 13, habitació número 5.)

CRONICA DE FORA

Informació d'Espanya

(PER TELEFON I TELEGRAF)

Madrid 21 de 12 matinada a 9 nit

Millora important

El ministre de Foment va firmar ahir tarde l'expedient aprovant la construcció del pont sobre'l Besós, entre Sant Andreu de Palomar i Santa Coloma.

El construirá la Diputació.

Article d'«El País»

«El País» publica un article combatent la ampliació del plaç de reversió de les línies de tramvíes de Madrid, explicant que pot succeir lo mateix que ha ocorregut a Barcelona, on també s'ha prorrogat, amb dany dels interessos municipals.

Ademés, sospita que'ls tramvíes de Madrid, a l'igual que'ls de Barcelona, una vegada prorrogat el plaç de reversió, puguin passar a ésser propietat de la Canadienca.

Cap a California

El ministre d'Espanya a Washington ha sortit cap a San Diego, on porta la representació del Govern a les festes que's celebrarán en honor de Fra Junípero de Serra, fundador que fou de les missions católiques a California.

De San Sebastián

San Sebastián. — El rei ha sigut complimentat avui pels representants de les Diputacions de Viscaia, Guipúzcoa i Nabarra.

Als representants de Viscaia els ha parlat el rei del repartiment de socors a les families de les víctimes de la catástrofe de Bermeo, preguntant-los si els socorreguts estaven satisfets de la forma en que s'havía realitzat el repartiment. Han contestat els diputats que la majoría sí que ho estaven.

Als de Guipúzcoa els ha parlat de la societat del port de Pasages, dient que molt aviat s'arreglará l'assumpte. També s'ha ocupat el rei del projecte de crear aquí una Escola de Comerç.

Els diputats d'Álava no han pogut venir, per estar ausents la majoría i malalt el president d'aquella Diputació.

Accident

Saragoça. — En les práctiques de tir, el capitá d'artillería senyor Royo Villanova ha sigut víctima d'un greu accident.

Una bomba esclatá prop d'on ell estava i el capitá ordená als seus subordinats que es retiressin, quedant ell reçagat. En aquell moment feu explosió en el mateix lloc una altra bomba, alcançant un casc al capitá i ferint-lo a la cuixa dreta. Caigué en terra el ferit, acudint els demés a socórre'l. El moment era de gran perill; constantment queien bombes, car l'heliógraf no funcionava, per a avisar a la batería que no seguís disparant, ni's veien els coets d'avís perque'l fort vent que regnava se'ls emportava.

La serenitat s'imposá i el ferit fou portat a Villamayor, on fou curat de primera intenció.

Hores després, avisats els seus germans, se presentaren a Villamayor i fou traslladat el ferit, qui sofreix forts dolors i febre.

El seu estat és greu peró no desesperat.

Parla el nostre Ponci

El senyor Francos Rodríguez se mostra molt satisfet de l'estat en que deixa la provincia de Barcelona.

La tranquilitat — ha dit — és absoluta, i en l'actualitat si hi há obrers parats és degut únicament a que alguns fabricants se mostren encara rehacis a obrir les fábriques mentres no's solucioni la qüestió relativa als horaris.

Reconeix que aquest assumpte ha presentat algunes dificultats, peró aquestes se van solucionant en termes de concordia entre obrers i patrons, i confía en que aviat quedará en absolut normalitzada la situació.

Se l'ha interrogat sobre de la Memoria que ha redactat, peró el senyor Francos Rodríguez s'ha negat a donar cap referencia, entenent que, un cop entregada al senyor Alba, a aquest correspón el donar els datos que de la mateixa resultin.

El senyor Francos Rodríguez pensa permanéixer a Madrid alguns dies. Esperará l'arribada del comte de Romanones, amb el qual ha de conferenciar detingudament.

Lo de l'ex-capitá Sánchez

Ampliant la nostra darrera hora d'ahir, respecte l'afer Sánchez, podem avui afegir els següents detalls:

A les onze del matí el jutjat militar ha requerit als processats Sánchez i María Lluisa per a que nomenin advocat defensor en la nova vista del procés davant del Consell Suprem de Guerra i Marina.

En Sánchez i María Lluisa han designat als senyors Serrano Batanero i Cabrera respectivament.

Se troba ja en el Consell Suprem de Guerra i Marina la sentencia recaiguda en el procés d'En Sánchez i María Lluisa.

Nostres informes són que'l Consell de Guerra ha condemnat a la pena de mort a l'ex-capitá i que l'informe de l'auditor és confirmatiu de la sentencia. El capitá general ha posat el «Visto» a l'informe del seu auditor.

Per lo que a María Lluisa es refereix el Consell de guerra, segons s'assegura, la condemna a 20 anys de reclusió; peró l'informe de l'auditor és de dissentiment amb el Consell de Guerra, apareixent conforme el capitá general amb l'informe del seu auditor.

El Consell Suprem de Guerra i Marina en la seva próxima reunió dirá la darrera paraula sobre aquest famós procés.

Durant set dies, a comptar de la data del Consell se li impedirá a l'ex-capitá Sánchez llegir periódics.

Varis d'aquests inicíen una campanya sobre la concessió d'una recompensa als funcionaris que composen el jutjat militar per l'acert amb que han portat les actuacions d'aquest fadigós procés.

D'un tractat

Les negociacions que's porten per a arribar a un accord comercial amb la República portuguesa continúen estacionades.

Ahir celebraren una llarga conferencia el ministre d'Estat i el representant portugués senyor Relvas.

Moralitat administrativa

Segons noticies rebudes en el Govern civil la caixa de fondos de l'Ajuntament de La Cabrera ha sigut robada, espanyant-la i emportant-se'n el lladre o lladres 177 pessetes i 60 céntims que allí es guardaven.

Com pressumpte autor del robo ha sigut detingut el regidor del mateix Ajuntament Carles García Serrano.

Les festes en honor d'En Poincaré

Parlant l'alcalde amb els periodistes, respecte dels festejos que l'Ajuntament prepara en honor de M. Poincaré, ha manifestat ésser quasi segur que aquest no assistirá al banquet municipal per falta de temps.

Pel mateix motiu es veurá el Consell obligat molt a pesar seu a suprimir alguna altra festa.

El programa oficial no's coneixerá fins dintre d'alguns dies.

Més de Sant Sebastián

San Sebastián. — El comte de Romanones ha posat a la firma del rei els següents decrets:

De Guerra. — Fixant les recompenses que en temps de pau i de guerra podrán concedir-se a les classes i individus de tropa de l'exércit.

De Gracia i Justicia. — Alguns decrets que no afecten a Catalunya.

D'Inspecció. — Creant en les Escoles de primera ensenyança l'inspecció médico-sanitaria.

Disposant que en cada una de les Universitats del regne se constitueixi un patronat d'estudiants.

Disposant que'ls títuls de batxiller obtinguts en altres països sigui válits a Espanya.

—En el primer exprés ha marxat a Madrid el senyor García Prieto acompanyat de sa filla.

—A dos quarts de tres s'ha començat a córrer la prova del Concurs Hípic «Copa de San Sebastián».

Hi assistíen els reis i el president del Consell.

A les 5'30 ha aparegut en l'espai un hidroplá que ha descendit darrera del «Giralda» i ha sigut conduit a la platja de Ondarreta.

Al mateix temps un cavall despedía al genet en el Concurs Hípic, causant-li algunes contusions.

El rei ha enviat a un dels seus ajudants a enterar-se de l'estat del genet. Afortunadament les lesions no tenen importancia.

D'una explosió

Bilbao. — Ha mort l'Ignasi Ibarreche, ferit aquest matí en l'explosió a la fábrica de Galdácano.

El jutjat ha recullit restes de més víctimes.

Se realitzen treballs per a extreu-re cadavres d'entre les runes.

Ha mort igualment el ferit Acné, i ha sigut trobat el cadavre de Beitia, solter, de 28 anys.

En el tren de les tres de la tarde, han sigut enviats des de Bilbao cinc féretres.

En Bernat Sagosti, de 28 anys, ha resultat greument ferit.

Igualment está ferit lleu el capataç de la fábrica.

Moments abans de l'explosió, les causes de la qual s'ignoren, estigueren en la caseta el director de la fábrica i el quefe de fabricació, no observant rés anormal.

L'Ajuntament de Galdácano celebra, aquesta nit sessió extraordinaria per a accordar la sospensió de les festes.

De Portugal

Badajoz. — El Govern portugués ha demanat al seu ministre de Madrid, senyor Relvas informes sobre rumors d'una propera incursió realista a Portugal.

També li encarrega que presenti al quefe del Govern les reclamacions degudes.

El Banc

Han augmentat: l'or, 736,375 pessetes; la plata, 749,561.

Han disminuit: els billets, 3.964,275; els comptes corrents, 1.214,164 pessetes.

El Marroc sagnant

De Tetuán

Tetuán. — Ahir quedá emplaçat un blockaus a el turó de la Silla, replegant-se les forces a les cinc de la tarde, sense disparar un sol tret.

La descoberta no vegé cap enemic.

Els indígenes empleats en la construcció del ferrocarril han mort a un «paco» que amagat en una verdissa hostilitzava a nostres soldats.

En tota la regió regna tranquilitat completa.

Avançen rápidament les obres de construcció de quarters i hospitals.

Recompenses

El ministre de la Guerra ha confirmat les recompenses concedides per l'alt comissari al cabo i individus del regiment d'infantería de Saboya pel comportament que observaren i mérits que contragueren al repel-lir l'agressió de l'enemic en l'atac al servei de protecció dels treballs de fortificació próxims a Laucien, en el camí del Rincón, el 11 del mes actual, i com compresos en el cas 9 de la R. O. circular de 26 de juny darrer. Són aquestes recompenses:

Al cabo Creu Giménez Sanz, se l'ascendeix a sargent.

Al soldat ferit Felip García Fernández, creu roja de plata pensionada amb 7'50 pessetes mensuals, vitalicia.

I als soldats Antoni García Pizarro, Joan Navarro Martínez, Cosme Arpires Martín i Josep Maestre Pérez creu roja senzilla.

Desmentiment

En els círcols polítics s'assegura, amb referencia a les noticies telegráfiques rebudes sobre la possibilitat d'una acció mancomunada de les armes espanyoles i franceses, per a lograr la pacificació del territori marroquí, que no ha existit mai tal propósit.

Manifestacions de l'Alfau

Ahir estigué a Santander, esmorzant amb els infants don Carles i donya Lluisa, el general Alfau, qui després visitá la redacció de «La Atalaya» per a tornar a son redactor, don Josep del Río, la visita que li feu en els Solares. El general digué que mentres durin les actuals circumstancies el patriotisme li impideix parlar; considera la situació actual com molt crítica, puix en els assumptes del Marroc se juga la darrera carta. Creu que Tetuán i sa zona han d'adquirir gran desenrotllo i és lamenta de que'l país no concedeixi als assumptes del Marroc tota l'atenció necessaria. Es negá a parlar de l'aspecte militar del problema, per estar en preparació el plan del general Marina i anunciá que'n quant passin aquests moments parlará clar. Per la nit retorná a Solares.

Noticies diverses

Diuen d'Alhucemas:

Fa ja varis dies que s'observa la poca concorrencia de moros a nostre mercat, veint-se aquest quasi desert. Unicament se fa en grosses partides l'entrada d'atmetlla, que es cotitza a molt elevats preus, puix s'están pagant a 62 durus els 100 kilos, lo qual mai s'ha conegut.

Avui mateix hi ha preparats per a son embarc més de 30,000 kilos, essent moltes les partides que setmanalment surten de aquesta plaça per a Melilla, on les embarquen amb destí a Londres.

Després de molts sofriments ha mort en son duar, en la kábila de Beniurriaguel el jerif Si Merraud Cupis, que fa quatre mesos entrá en aquest hospital militar amb un epitelioma que patía en la galta dreta. Al començar el Ramadá mostrá desitjos de traslladar-se al camp amb el fí de pessar les festes en companyía de sa familia, on la sorprés la mort, que, segons manifesten molts de nostres veïns, ha sigut molt sentida en el camp.

Procedent de Melilla passá per aquesta plaça el vapor correu «Virgen de Africa», protant a bordo una companyía d'intendencia, composta d'un capitá, dos oficials, 130 classes i tropa i 150 matxos que van amb destí a Ceuta.

La forta marejada regnant obligá al vapor a entrar en aquesta rada, havent tingut necessitat de treure de les bodegues alguns matxos a la coberta per a evitar que alguns d'ells s'asfixiessin. Acabada l'esmentada operació salpá el «Virgen de Africa» direcció a Ceuta, d'on retornará per a recullir nova cárrega que té en aquesta preparada per a Melilla i Málaga.

Informació de l'estranger

França

París. — Burdeus — M. Poincaré ha sortit, cap a París, a dos quarts de tres de la tarde, essent despedit per les autoritats i nombrós públic que l'ha victorejat.

Brest. — Ha arribat l'esquadra russa del Báltic.

L'almirall rús Varesse i les autoritats locals han canviat les visites de rúbrica.

El prefet de Brest ha entregat a l'almirall rús la placa de gran oficial de la Llegió d'Honor.

París. — A les 10'30 d'aquesta nit ha arribat a París el president de la República, essent aclamat.

—M. Poincaré oferirá demá un esmorzar en honor del rei de Grecia.

Italia

Roma. — Amb ocasió d'ésser avui l'aniversari de la presa de la Porta Pía, s'han celebrat festetjos, pronunciant un discurs l'alcalde.

—El ministre de l'Interior, de Rumanía, Take Jonescu, ha visitat a Fiuggi al ministre d'Estat, Sant Giuliano amb qui ha conferenciat extensament. Take Jonescu ha marxat després en automóbil per a Roma.

—L'alcalde de Lucca ha distribuit avui solemnement medalles commemoratives als fills del país que estigueren en la guerra.

—A Turín han començat aquest matí les festes dedicades a la memoria del gran impresor Bodoni, amb ocasió d'ésser el centenari de sa mort.

Anglaterra

Londres. — S'ha verificat la cursa de aviació, anomenada «Derby Aerien», per a disputar-se la copa del «Daily Mail».

Els concursants eren 13 i el recorregut 153 kilómetres.

Ha arribat primer l'aviador Amel, que ha fet el recorregut en una hora, 15 minuts i 49 segons. En segón i tercer lloc han arribat En Barnzell i l'Hawker. Tots tres són anglesos.

L'aeroplá pilotat per En Pikles ha caigut, resultant aquest amb una cama fracturada.

—Segons noticies oficials de Liverpool, el comité de vaga ha acceptat les proposicions de la companyía ferroviaria. L'accord será ratificat en una nova reunió convocada per a aquesta nit.

De Manchester comuniquen que'l tráfec del port está enterament paralitzat. Están en vaga 5,000 dockers. Hi ha 50 barcos sense poder carregar ni descarregar.

Els directors de la Companyía del Canal es neguen a fer cap concessió. Fins se neguen a rebre als delegats dels obrers.

Estats Units

Nova York. — En la finida setmana l'importació de mercaderíes s'ha elevat a dolars 16.290.000 Les importacions de plata, 285,000, i les d'or, 592.000. Les exportacions de plata han ascendit a 970.000 dolars.

Russia

Livadia. — L'emperador ha invitat a un banquet al comandant i oficials del vaixell d'estació francés «Jeanne Blanche.»

Sant Petersburg. — Havent sortit de viatge el ministre Sasonoff, ha deixat la direcció del ministeri a son adjunt Neratoff.

—Diuen de Kharbin que en la ciutat de Niguta, important centre comercial de Mandchuria, un incendi ha destruit 600 cases. Gran número de cases de comerç han sofert pérdues considerables.

—S'ha publicat un decret ministerial concernent a la producció del sucre per a 1913-1914. Evalúa la quantitat necessaria per al mercat en uns 85 mil-lions de puds, la reserva intangible la fixa en 8 mil-lions i la producció normal en 185 mil-lions de puds.

Turquía

Constantinoble. — El getif d'Egipte ha visitat avui al gran visir.

El soldá, que patía un fort refredat, está en franca convalescencia.

Les autoritats militars están ja prenent les mides necessaries per al llicenciament de una part de l'exércit, apenes es firmi la pau.

El próxim dilluns celebrará la comissió turco-búlgar sa darrera sessió per a accordar els termes en que ha de redactar-se el tractat de pau, que's firmará sens dupte el día següent.

Xile

Santiago de Xile. — L'aniversari de l'independencia de Xile s'ha celebrat amb un banquet al qual han assistit els membres del Cos diplomátic.

Ha presidit el ministre de Negocis estrangers, qui, en son brindis, ha constatat la inalterable cordialitat regnant entre Xile i totes les nacions.

També ha posat de relleu la pau interior, que permet a Xile desenrotllar l'industria i explotar les riqueces del país.

Xile — ha dit — manté intacte i sólit el seu crédit a l'estranger, traient grans capitals que contribuirán a la seva prosperitat económica.

DARRERA HORA

Madrid, 22 de 1 a 3 matinada

Volc mortal

Oviedo. — En un poble de la provincia al passar un carro per les vores d'un torrent volcà, estimbant-se per una pendent de més de trenta metres d'alçada.

El carruatge anava ocupat per cinc persones que resultaren greument ferides.

Uns camperols que vegeren de llumy lo que succeía, acudiren en aussili del carruatge, havent hagut de fer un gran rodeig per a arribar al fons del barranc. Quan arribaren allí es trobaren amb que un dels viatgers estava agonitzant. Els altres, un home, dugues dònes i una nena, estaven greument ferits.

Amb grans treballs foren portats a una caseta propera d'uns carboners, en un bosc veí.

Matrimoni per amor

Diuen de Valladolid que una noia de divuit anys contragué matrimoni amb un galant jove de vuitanta. El casament es feu contra la voluntat de la nuvia, que a l'arribar a la casa de l'espós tractà de fugir per una porta dels darreres, on l'esperava un promés que havía tingut. Un nebot del galant espós s'adonà de lo que succeía i avisà a l'oncle.

Hi hagué un grós escàndol, fins que la nuvia tornà al costat de l'espós i dels convidats. El marit és un ric hisendat i tractant en cereals.

Del banquet melquiadista

Una persona de gran intimitat amb En Melquíades Alvarez, deia avui en un grupu d'amics, que les declaracions que faría el senyor Alvarez en el banquet que se li dedicará serien tant trascendentals que marcarien una nova fita en l'historia política d'Espanya.

Afegia aquesta persona que'l discurs sería el començ del pas difinitiu dels reformistes als camps de la monarquía.

Defunció

Ha mort l'ex-diputat don Josep Cánovas del Castillo i Vallejo.

La «Epoca»

«La Epoca» no creu existeixin divergencies entre'ls lliberals que formen l'actual Govern, i si n'hi han li sembla que no s'exterioritzaràn abans de la visita d'En Poincaré.

Mitings

S'han celebrat mitings socialisest per a protestar de la falta de pès en el pa, la carestía de l'electricia i les concessions a les companyíes tramviaries.

Parlaren Largo Caballero, Gracia, Cortés Amat, Blanco, Soria i Pau Iglesias.

Tots els oradors atacaren al Govern i a l'Ajuntament i recomanaren la candidatura socialista en les properes eleccions.

Banquet al comte

San Sebastiàn. — Amb motiu de celebrar avui les bodes de plata els comtes de Romanones han rebut moltes felicitacions.

Els lliberals vasco-nabarros, han obsequiat al president del Consell amb un banquet, al qual han concorregut més de 500 començals.

Presidí En Romanones.

Hi havía entre'ls assistents el senyor Argente i els alcaldes de Sant Sebastiàn, Vitoria, Bilbao, i Pamplona i els governadors de les tres provincies basques.

Parlaren els quefes lliberals Vasco nabarros.

A l'aixecar-se En Romanones fou ovacionat. Expressá la major estimació als organitzadors de l'acte, tant per haver-lo dut a cab en les actuals circumstancies polítiques com per lo que significa confiança envers a ell.

Aquesta confiança envers a mí augmenta les meves forces per a soportar totes les responsabilitats del poder, puix l'acte indica una força per a fer front a l'adversari.

Encareix l'unió de totes les forces que estimin els principis liberals per a fer front a les altres que neguen tota llibertat. Reconeix que'l lliberalisme ha evolucionat i evolucionará cada dia més, perque cada dia son més complexes els problemes de llibertat a resóldre.

El lliberalisme basco-nabarro és molt compatible amb l'autonomía administrativa que prepara el partit lliberal.

Admira al lliberalisme vasco-nabarro i promet corretgir el divorci que existía entre ell i les polítics professionals de Madrid. Aspira a donar satisfacció a tots els interessos representats en l'acte.

Estem en moments de veritable crisi de partits. Espanya tota es troba en període de transformació i això produeix un malestar regnant entre tots els partits polítics que no son perllongació de personalitats.

Els partits deuen reorganitzar-se per a realitzar obres completes determinades.

Passá l'época dels programes abstractes doctrinals. L'opinió exigeix fórmules concretes, donar satisfacció a les necessitats del país més apremiants.

El problema més apremiant és el del Marroc. El compliment de compromisos proclama la necessitat de complir això.

Confía que'ls sacrificis seràn feconds. Els desmais poden produir gravíssimes conseqüencies.

Els batecs de l'opinió a Espanya repercuteixen entre'ls combatents de l'África.

Quan acabi el període d'acció militar es realitzará la penetració pacífica.

Acudiré al Parlament en plaç que no excedirá de trenta díes i all rendiré comptes. Confío en la victoria al fallar en el Parlament l'opinió del país, a la qual em sotsmeto.

Sense optimismes no's pot governar. Tinc fé en els destins del partit lliberal.

Acabà brindant pel partit lliberal sense distribució de grupus i homes i per a que'l partit lliberal regional torni a disfrutar de la seva poixança.

Fou ovacionadíssim.

Informació de Catalunya

Sabadell

LES ELECCIONS. — Encara que sembli prematur parlar-ne, se pot dir que ja va prenent-se amb interès, en aquesta ciutat, la pròxima lluita electoral. S'han celebrat algunes reunions, encara que oficioses, en alguns centres polítics i econòmics i sonen alguns noms com a probables candidats.

S'ha comentat molt irònicament, una d'aquestes reunions oficioses, celebrada en el Café Ibèric, i per la classe de persones que la componíen i més encara, per lo que's refería al seu convocador. S'ha vist fins a quin punt arriba la despreocupació d'algunes persones que volen obtenir, encara que'l poble no'ls tingué gaire simpatía, l'acta de regidor.

UN HOMENATGE. — Se tracta de fer un gran acte en honor d'En Ferràn Casablancas, inventor d'una màquina de filar i quals ventatges sobre les altres màquines de la mateixa classe son grossíssimes i que constituirà una veritable revolució en l'art de filatura, segons diuen els tècnics en la materia.

S'havía dit que l'homenatge li volia rendir la Lliga Regionalista, de la qual el senyor Casablancas n'es soci, però si'l fa ella solsament farà molt mal efecte, ja que no's tracta de coses polítiques que no s'han de mirar amb partidismes. Creiem que ha d'ésser tot Sabadell qui ha de rendir homenatge al seu fill, que tant alt pot posar el nom d'aquesta ciutat i el de Catalunya.

UNES FULLES. — Dissabte al migdía se repartiren profusament unes fulles impreses amb l'article titulat «El conservadurisme dels revolucionaris. Per als obrers catalans», del distingit periodista i company don A. Rovira i Virgili, i publicat en EL POBLE CATALA.

UNA REUNIO. — En la reunió celebrada dissabte en el Círcol Federal per a formar la Lliga de Defensa dels drets de l'Home, s'accordà que una comissió visités al a Lliga del mateix caràcter existent a Barcelona i veure si'l senyor Puig d'Asprer s'ocupava dels dos detinguts de l'última vaga, ja que segons sembla és ell, el seu advocat defensor.

Avui, dilluns, se tornarà a reunir dita Lliga per a pendre accords respecte d'aquests dos detinguts.

Lleida

S'ha inaugurat en la vila de Pons l'enllumenat eléctric.

—Han arribat, procedents de Madrid, amb objecte de passar una visita d'inspecció en les oficines de la Delegació d'Hisenda, don Marián del Todo Herrero, quefe d'administració de quarta classe; don Félix d'Hita i Abolich, quefe de negociació de segona classe de contribucions, i don Manuel Casado Muñoz, oficial tercer d'Intervenció general.

Del camp

La vinificació a França

El «Butlletí Oficial» de l'Estació Enotécnica d'Espanya a Cette publica les práctiques i procediments autoritzats per les lleis franceses vigents per a elaborar els vins.

Copiem de dit «Butlletí»:

«Les práctiques o procediments autoritzats per les lleis franceses vigents per a elaborar amb mosts més o menys defectuosos, «vins legals i comercials», se refereixen uns als mosts i altres als vins obtinguts dels mateixos.

Tractaments legals dels mosts. — Independentment de l'empleu del guix i del sucre en els límits fixats per les lleis de 11 de juliol de 1891 i 28 de gener de 1903; el tractament per l'anhídri sulforós i pels bisulfats alcalins en les condicions fixades per als vins: l'adició de tanin, la adició a la bota d'ácid tártric cristal-litzat pur, quan els mosts no són bastant ácids (l'empleu simultani d'ácid tártric i de sucre és prohibit) i l'empleu de llevats seleccionats. La llista de productes enológics autoritzats ha sigut augmentada per successives circulars ministerials, a saber: fosfat de cal i sulfat amónic sense dosis limitades. L'empleu de la sal marina (sal de cuina), está autoritzada en els mateixos límits que en els vins, és a dir, d'un gram per litre. L'adició per a certs vins blancs de diverses materies edulcorants, com la sacarina o la glicerina pura, no pot avui fer-se i ha sigut reemplaçada aquesta práctica servint-se de barreges o «coupages» amb mosts de raim fresc parcialment fermentats.

Desacidificació dels mosts. — Encara es desconeixen oficialment els productes autoritzats amb aquest objecte, que tant han sigut reclamats per les regions vitícoles del Nord.

Xampanització o adició de sucre als mosts, queda encara autoritzada dintre de certs límits i condicions, prescrits per les lleis vigents. La quantitat de sucre que pot adicionar-se al most será de 10 kilos per cada tres hectólitres de raim. La llei de 29 de juny de 1907, article 5, diu: que'l sucre emplead amb el dit mateix objecte pagará un impost de 40 francs per 100 kilos, sobre l'impost de circulació existent per a dit producte, és dir, 25 per 40 igual 65 francs els 100 kilos.

Vins de sucre. — La fabricació o elaboració de vins de sucre está terminant i rigorosament prohibida i castigada en aquesta República.

Aiguapeus o piquetes. — Están autoritzats dintre de certs límits i únicament com beguda familiar o doméstica.

Ara bé: després d'aquesta sucinta enúmeració de productes i práctiques enológiques legals, ens permetrem, com sempre, aconsellar a nostres culliters o vinicultors que les tinguin molt presents per a no deixar-se influir per certs especuladors de mala fe que tracten de vendre'ls alguns productes enológics o d'inclinar-se a la fabricació de vins artificials, puix en els vins d'exportació corren el gros perill de perdre el séu temps i els séus diners, donats els avenços de l'investigació química francesa actual.»

Notes varies

Sembla que a França, a iniciativa de la Societat d'Agricultura, se plantarán en alguns boscos faixes d'especies ignífugues, a l'objecte de que, en cas d'incendi, quedi aillat l'element destructor.

Els patrocinadors de l'idea sostenen que sempre val més tenir plantades les especies en qüestió que poden ésser objecte d'algún aprofitament, que no pas les faixes desproveides de tota vegetació que solen fer-se per a lograr el referit objecte.

—Espanya ha exportat en els set primers mesos de l'any actual, 435.000.000 kilos de fruites, el valor dels quals puja a 5 mil-lions de pessetes. Les principals fruites exportades són: ametlles, olives, avellanes, castanyes, figues seques, nous, panses, melons, aubercocs, préssecs, llimones, pomes, prunes, taronges i raim fresc.

L'exportació de figues seques, nous, olives, castanyes, magranes, etc., ha sigut important, en particular de les primeres, car ses aplicacions són moltes, disposant-les per a la taula, com succeeix amb les nous, que'ls francesos les sotmeten a una aplicació química per a emblanquir-les i que tinguin més acceptació entre'ls compradors.

El desenrotllo comercial ha sigut important respecte a les olives, exportant-se'n milers de kilos als Estats Units, on els compradors conceptúen les olives com aperitiu de primer ordre.

—El Butlletí de la Cambra Agrícola de l'Empordá dona compte de que una colla d'agricultors de la comarca tornaren la visita que a Figueres els feren els de Perpinyá, invitant-los a pendre part en una exposició agrícola.

A l'efecte, a l'Exposició de Perpinyá hi han pres part varis agricultors empordanesos, havent tingut diferents premis.

PUBLICACIONS

El notable escriptor i novelista Pere Mata, un dels més justament reputats entre la joventut intel-lectual madrilenya, publica aquesta setmana en «El Libro Popular», una historia titulada «Los cigarrillos del duque».

Es una lectura força interessant i amena.

Butlletí meteorológic

Día 21 de setembre

DEMATI

Baròmetre al nivell del mar	756'55
Temperatura a la sombra	19'1
Direcció del vent	S. O.
Humitat	50

TARDE

Baròmetre al nivell del mar	759'62
Temperatura a la sombra	18'1
Direcció del vent	N.
Humitat	58

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura. — Màxima: Sol, 27'2. — Reflector 13'5. — Màxima: Sombra, 22'1. — Mínima, Sombra, 15'1. — Velocitat del vent 155 kilómetres.

ESPECTACLES

Tívoli Circ Eqüestre

Gran companyía Internacional Eqüestre, Gimnàstica, Acrobàtica, Cómica i Musical.

Avuí dilluns grandiós programa. Nit a un quart de deu.

Exit de tota la troupe

Entrades cómiques pels graciosos clowns Gasó i Mariano, Fréres, Filles, Marianni i Totti i els augusts còmics «Totó», Betti, Titit» i Paff. Dimecres diada de la Mercè dues grans funcions. Dijous primer dia de moda. Próximament debut de la notable «Famille Frediany» colossals «jockeys», 8 persones. Se despatxa en Comptaduría,

Teatre de Novitats

Gran companyía d'opereta italiana d'AMADEU GRANIERI, Avui dilluns. Nit a un quart de deu. Preciós programa. Per primera vegada la famosa opereta en tres actes

La casta Susana

Demà dimarts estrena en aquest teatre de l'opereta en tres actes

La corte de Napoleón

Dimecres diada de Nostra Senyora de la Mercé tarde i nit dues grans funcions. Se despatxa en Comptaduría. Próximament l'opereta «Molinos de viento».

Teatre Nou

Gran companyía de sarçuela i opereta dirigída per Joaquim Montero, de la que formen part Agneta Lopeteghi i Pura Montoro. Avui dilluns nit a un quarts de deu. Primer L'opereta mundial «Eva», per A. Lopeteghi, P. Montoro. J. Montero i el barítón Ortiz de Zarate. Segón Exit veritable. La preciosa revista «Arriba el telón». Cada escena una ovació, cada paraula un aplaudiment. Dimecres i dijous funcions tarde i nit. Les funcions diaries de tarde començarán el dilluns.

Teatre Cómic

Avui dilluns a dos quarts de deu. Darrera setmana. Cartell magnífic. Primer «Congreso feminista». Segón «Las triunfadoras». Tercer Darreres representacions. L'éxit de la temporada «La última película». Quart Exit immens «La alegría del amor», grandiosa revista de visualitat jamai igualada,

TEATRE APOL

Gran companyía cómico dramática ROJAS, PUCHOL, PERELLO. Avui dilluns nit a un quart de deu. Quarta representació del famòs drama históric en sis actes

El drama de los venenos

o La Corte de Luis XIV

Decorat i vestuari nous. Demà dimarts penúltima de «El drama de los venenos».

Teatre Soriano

Gran companyía cómico-lírica i opereta Vega-Blay. Avui dilluns. Tarde a les quatre. Sessió doble, Butaca amb entrada 40 céntims. Entrada general 15 cèntims. Primer «La revoltosa». Segón «Molinos de viento». A les 6, sessió doble económica. Butaca amb entrada 40 céntims. Entrada general 15 céntims. Primer «El príncipe Casto». Segón «Las musas latinas, reformades. Exit immens. Nit a les deu. Butaca amb entrada 1 pesseta. Entrada general 30 céntims. Primer «Si me dejasen hablar,,» Segón «Las campanadas», represa. Tercer L'éxit dels éxits

Las musas latinas

reformades amb la seva célebre «murga gaditana». Demà grans funcions tarde i nit. Aviat

SAUTOY

FRONTO COMTAL

Temporada 1913 a 1914. Quadre de pelotaris de primer ordre, entre els que figuren Germans Erdoza, Isidoro, Petit i Eloy. Inauguració de la temporada el dia 23 per la nit.

Saturn Parc

El centre d'atraccions mes elegant i on se veuen els higiénics deports de mès importancia que's coneixen.

darrers dies de la temporada de 1913

Obert i amenitzat per la banda del regiment d'Alcàntara de 4 a dos quarts de set tarde i de dos quarts de deu a dos quarts d'una nit.

ENTRADA DE PASSEIG 10 CENTIMS

Demà dimarts de moda primer dia dels festeigs anunciats,

"Coso blanco-violeta,,

darrer de la temporada, Se despatxen llotges amb opció a quatre paquets de «confetti» a tres pessetes. El timbre a càrrec del públic.

Cinematógrafs

Gran cine saló Doré

Avui dilluns gran programa de pel-lícoles i

5 colossals atraccions, 5

«Adriano», prodigi en els seus balls a transformació i prestidigitador.

Los Cronays

jongleurs de primer ordre únics en el seu genre. «La Estrella Gaditana», hermosíssima ballarina amb decorat exprofés. Ovacions al gran transformista

Toresky, Toresky

amb les seves obres a transformació escrites expresament per a ell. Decorat i vestuari exprofés. Avui, avui de nou veureu un cas d'adulteri efectuat per goços, Avui veureu un casament fet per goços.

On deuen anar aquests dies els forasters! Al Doré per a veure els

goços comediants

Concerts

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 106, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els díes tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Conçert. Restaurant Parisièn

ALCAZAR Gran Cafè Concert. Restaurant de primer ordre Sarçueles alegres. Continuament Grans Debuts.

Mercats estrangers

ESTACIO ENOTECNICA D'ESPANYA A CETA

PREUS DE PRODUCTES AGRICOLES ESPANYOLS Y ALTRES EN LES PLASSES DE CETA Y MARSELLA

Olis: els 100 kilograms, Borges, de 135 a 145 francs; Aragó, de 145 a 150; Andalusia, de 120 a 135, Tortosa, de 130 a 138.

Alcools: de vi, bon gust, de 140 a 150 francs, hectòlitre; de brisa, de 90 a 100; Nord, de 00 a 00; Nord extrafí, de 42 a 44; d'industria. de 00 a 00; cognac, de 00 a 000.

Sucres: de 64 a 66 francs els 100 kilogs.; cristallisats, 57 a 58; *en entrepot,* de 38 a 40; bords 31 a 32; en brut, blancs, de 29 a 30; de rojos, 26 27 frcs.

Fruites: peres, de 50 a 60 francs; prèssecs, de 70 a 100; raím, de 35 a 60; pomes de 25 a 40; albercocs, de 00 a 00; cireres, de 00 a 00; magranes, de 30 a 40 el mil; llimones, de 55 a 65 el mil; taronges, de 00 a 00 francs; mandarines, de 00 a 00; melons, de 6,00 a 8 dotzena.

Fruites seques y llevors: ametlles d'Alacant, de 000 a 000; de Cartagena, de 280 a 315; de Mallorca, de 250 a 310; amb closca de Tarragona mollar), de 120 a 30; de Cartagena, de 115 a 130; (vellanes de Tarragona, de 165 a 175; ab closca de 70 a 80; panses de Màlaga, de 9 a 14 francs la caixa de 10 kilos; de Dènia, de 70 a 75 francs els 100; cireres seques, de 150 a 200; figues, de 28 a 30; pinyons, de 190 a 195; cacauets, de 00 a 00 anís de Màlaga, de 85 a 95; comins de 00 a 00 caiola, de 50 a 54.

Legums (verdes y seques): ceves, de 12 a 14 francs; alls de 00 a 00; patates; de 00 a 00; noves de 12 a 13, llanties, de 30 a 40; mongetes, de 25 a 35; pèsols, de 00 a 00; faves, de 00 a 00; tomàces, de 12 a 15.

Forratges: herm, de 8 a 9 francs; aufals, de 9 a 10; palla, de 3'50 a 4'50; garrofes, de 00 a 00; segó, de 10 a 17 els 100 kilograms.

Suros: els mil, superfí, de 50 a 60 francs; fi, de 40 a 50; ordinari, de 35 a 40.

Varis: safrà, de 135 a 145 francs kilo; pebre molt, dols, de 100 a 150 els 100; mares de vi, de 25 a 35; el grau d'àcid tartàric, de 0'90 a 1'00; tartà en brut, de 00 a 00; el grau de bitrartrat; de 0'00 a 0'00.

VINS ESPANYOLS A CETA

Alacant, de 13 a 15 graus, de 00 a 00 francs hectòlitre; Alacant, de 11 a 12 id. de 32 a 33 id.; Benicarló, de 11 a 12 id., de 31 a 32 id., id., Catalunya, de 10 a 12 id.; de 00 a 00; Priorat, de 11 a 12 id., de 00 a 00; Tarragona (Vendrell), de 12 id., de 00 a 00; Utiel (tipo Aragó), de 11 a 12 id., de 32 a 33; Valencia, de 11 a 12 id., de 30 a 32; Valencia, rosat, de 12 id.; de 00 a 00; Vinarós, de 11 a 12 id., de 28 a 29; Moscatell (9 a 10° licor), de 15 id., de 00 a 00; Mistela blanca (9 a 10°(licor), de 12 a 15 id., de 00 a 00; Mistela roja 9 a 10° licor) de 12 a 15 id., de 00 a 00; Vi blanc sec de Valencia, de 11 a 12 id., de 00 a 00 Vi blanc de la Manxa, de 11 a 12 id., de 32 a 34 Vi blanc de Catalunya, de 10 a 12 id., de 30 a 33 de Xerès y Màlaga. ordinaris y superiors, de 50 a 250 francs.

Ceta, 20 de setembre de 1913 —El director de Estació, *Lluis Arizmendi.*

David Ferrer & Companyia - (S. en C.)

CALOR Moderns radiadors de vapor per gas.

FRED... Màquines frigorífiques y pera fer glas

FOC..... Bombes y material pera bombers.

AIGUA Instalacions pera aixecarne.

Passeig de Gracia, núm. 94 - Barcelona.

Societats y Ferrocarrils

COMPANYIA DE FERROCARRILS DEL NORD D'ESPANYA (tota la xarxa)

Ingressos dies 2 al 10 de setembre.

Any 1913................	Pessetes	5.774,652'85
Any 1912................	—	5.359.865'21
Diferencia	—	416.587,54

Ingressos del 1 de janer al 10 de setembre

Any 1913................	Pessetes	10.897,347'13
Any 1912................	—	10.1546,767'85
Diferencia	—	3.350,581'13

Barcelona. 10 de setembre de 1913.—El secretari del Comitè, *Alfred Fuster.*

Impremta i estereotipia, Fortuny, 2, ter.

ENOFOSFORINA SERRA

Tónic - Reconstituient - Remineralitzant

Torna la robustesa, l'alegría, la vitalitat i totes les forces perdudes, ja sigui per un excesiu treball mental o bé per altres causes

A. Serra, Pelai, 9

Col·legi Montserratí

PLAÇA DEL REI, NÚMERO 1. PRIMER

Locals espaiosos ben asoleiats i ventilats, abundós i modern material pedagógic, professorat actiu i competent.

La nova directora promet a les families que vulguin honrar aquest centre d'ensenyança enviant ses filles, que hi conqueriràn la cultura física intel-lectual i moral que produeix la propia satisfacció i l'admiració de tothom.

La directora

Dolors Roca

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 78, entressol, primera

Magatzems espaiosos de nova construció, amb terrat interior, de 20 mets es ample de fatxada per 50 metres de fondo, propi per a garatge o qualsevol altra industria, es llogaràn junts o per separat. Carrer Mallorca, 127. Raó: carrer Santa Agna, 5, segón. De cinc a set tarde.

DINER en 1.ª hipoteca i sobre valors des de'l 3 per 100 anyal, en lletres a propietaris, industrials i comerciants des de'l 1'2 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits, parts indivises, i sobre genres, pianos carruatges i tota garantía que convingui. Rambla de Santa Mónica, 4, entressol.

El A. B. C. Hospital, 121

Màquines per a cosir, garantitzades

Des de 30 pessetes

Accessoris i reparacions

Gramofons, discs i rotllos autopianos

COMPRA, CANVI i LLOGUER

New-Phono. - Ample, 35, Barcelona, i sucursal Plaça Trilla, 4, Gracia

Gran Diploma de Honor y 10 Medallas
RELOJ
ORIÓN
AFINACIÓN CRONOMÉTRICA
VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

Esqueles mortuories se n'admeten fins a les dues de la matinada

SALUD

Fuerza y Belleza, por medio de la Gimnasia Sueca». Ptas. 1'50. Pídase en todas las librerías.

Decaimiento

No se padece leyendo «La Hoja Popular», que da novelas completas de los mejores autores,

TORRE

Alto y fuerte como una torre, se conserva uno leyendo «Teoria y práctica de Gimnasia Respirato Sociedad General de Publicaciones.

Biblioteca

e interesante se obtiene con las que publica Sociedad General de Publicaciones. ación, 211. Barcelona. no 3092.

Fuera canas

No las tiene el que lee y practica los consejos contenidos en la hermosa obra LA MEDICINA NATURAL *Los baños de sol, de aire y de luz en casa».* Sociedad General de Publicaciones. Barcelona.

ORO FINO

Pida en todos los kioscos los tomitos de la Biblioteca «Oro fino», que por 30 céntimos, da obras completas de J. Octavio Picón, Larrubiera, Zamacois, Trigo, etc.

Hipotecas

La mejor colocación del dinero es suscribirse a «El Hogar y la Moda» Pida muestra a la Sociedad General de Publicaciones. Diputación, 211. Barcelona.

GRATIS

se mandan muestras de «Revista de Educación» Sociedad General de Publicaciones. Barcelona.

MERITORIO

es el trabajo de la Sociedad General de Publicaciones, divulgando las obras maestras de la Literatura en su «Hoja Popular». Cada novela completa 20 céntimos. Pídase en los kioscos.

SE VENDE

como pan bendito, LAS FRONDAS. — CANTOS SOMBRIOS, por el exquisito poeta Román de Saavedra. Librerías y Sociedad General de Publicaciones.

Tres ños

EN ALEMANIA. MEMORIAS DE UN PENSIONADO», por el Dr. Agustín Murúa y Valerdi. Sociedad General de Publicaciones.

MAESTROS

Tenéis el deber de leer la «Revista de Educación», la mas completa revista pedagógica que se publica en España. Muestras en la Sociedad General de Publicaciones. — Diputación, 211. Barcelona.

usted

desea tener buenos bonitos regalos? Suscríbase, pues, al periódico titulado «El Hogar y La Moda» Barcelona. Diputación, 211.

ASÍ

como este anuncio se sobrepone a los demás, así se sobrepone **El Hogar y la Moda** a todas las demás publicaciones de su clase. Porque ninguna otra da, **por dos reales al mes,** lo siguiente:

Un cuaderno semanal de **El Hogar y la Moda.**
Un cuaderno semanal de **Novela,** fina, interesante y moral.
Un cuaderno semanal de **Diccionario Ilustrado.**
Un cuaderno semanal de **Historia General de España**

Es decir, que entre Periódico, Diccionario e Historia, el suscritor recibe **16 cuadernos al mes por 2 reales**

Añádase a esto que **El Hogar y la Moda** da, además, **PATRONES RECORTADOS** y bonitos y prácticos **REGALOS MENSUALES** a que pueden optar todos los suscriptores.

¡¡TODO POR LOS 2 REALES AL MES!

Si quiere V. recibir unas muestras gratuitas de estas Publicaciones, llene usted el cupón adjunto y mándelo a la

SOCIEDAD GENERAL DE PUBLICACIONES
Diputación, 211. — BARCELONA

advirtiéndole que los que se suscriban ahora, podrán empezar a recibir todas las publicaciones desde el número 1.

D. ——— que vive en ——— calle de ——— n.º ——— piso ———, provincia de ———, desea recibir muestras gratuitas de **El Hogar y la Moda** y su *Biblioteca.*

Obsequi d'EL POBLE CATALÁ als seus llegidors

Cupó de llibres

Desitjant el nostre diari facilitar als seus llegidors l'adquisició d'obres catalanes a preus excepcionals, ha decidit oferir-los de tant en tant lots de llibres mitjansant cupons.

El primer lot que oferim als nostres llegidors està format per les obres següents:

- *LA LLETRA VERMELLA, novela americana, de* Nathaniel Hawthorne, *traducció catalana de* A. Rovira y Virgili.
- *LA REPRESENTACIÓ PROPORCIONAL EN EL SUFRAGI UNIVERSAL, per* A. Rovira y Virgili.
- *LA PENA DE MORT, per* Gabriel Alomar.
- *DISCURS A LA JOVENTUT, per* Jean Jaurès.

Aquestes obres valen en les llibreríes, en suma, ***5'20 pessetes*** Presentant aquest cupó a l'Administració d'*El Poble Català,* s'entregaràn per ***1'50 ptes.***

El : Poble : Català

Diari Federal Nacionalista Republicà

4 i 6 planes.-Plana Econòmica, Deportiva i Literaria els dimarts, dijous i diumenges, respectivament

Redacció i Administració: Carrer de Sant Pau, 6, principal - Teléfon 723. --- Impremta: Carrer de Fortuny, 2 ters - Telèfon 2298

Per a anuncis i comunicats, vègint-se tarifes

Anuncis

	Per	ratlla	i columna	Pessetes	
DE PRIMERA PLANA.	Per	ratlla	i columna	Pessetes	0'50
DE SEGONA PLANA	"	"	"	"	0'50
DE TERCERA PLANA	"	"	"	"	0'50
DE QUARTA PLANA	"	"	"	"	0'15

Gasetilles

Se publicaràn en la «INFORMACIÓ DE BARCELONA», en la 2.ª 3.ª o 4.ª plana indistintament i amb un guió (—) al davant

Per ratlla Pessetes 1'00

	Per	ratlla	Pessetes
NOTES ÚTILS	Per	ratlla	Pessetes 0'65
REMITITS	"	"	" 0'65
OFICIALS	"	"	" 0'30
JUDICIALS	"	"	" 0'30
ESPECTACLES	"	"	" 0'15

Descomptes especials segons el nombre d'insercions